

ANTON PAVLOVICI CEHOV

PESCĂRUȘUL

comedie în patru acte (1896)

În românește de MONI GHELERTER și R. TEGULESCU

Personajele:

IRINA NIKOLAEVNA ARKADINA, *după soț Trepleva, artistă*

KONSTANTIN GAVRILOVICI TREPLEV, *un tânăr, fiul ei*

PIOTR NIKOLAEVICI SORIN, *fratele ei*

NINA MIHAILOVNA ZARECINAIA, *o tânără, fiica unui moșier bogat*

ILIA AFANASIEVIGI ȘAMRAEV, *locotenent în retragere, administrator la Sorin*

POLINA ANDREEVNA, *soția lui*

MAȘA, *fiica lui*

BORIS ALEXEEVICI TRIGORIN, *scriitor*

EVGHENI SERGHEEVICI DORN, *medic*

SEMION SEMIONOVICI MEDVEDENKO, *învățător*

IAKOV, *argat*

Un bucătar. O fată în casă.

Acțiunea se petrece la conacul lui Sorin. Între actul al treilea și al patrulea trec doi ani.

ACTUL ÎNTÂI

Un colț al parcului de pe moșia lui Sorin. O alee largă pornește de la scenă spre fundul parcului, către malul unui lac. Dar deoarece o scenă improvizată a fost ridicată pentru spectacol tocmai în fața lacului, acesta nu se vede deloc. În stânga și în dreapta scenei, tufișuri. Câteva scaune, o măsuță. Puțin după asfințitul soarelui. Pe scenă, după cortina lăsată, Iakov și alți argați. Se aude zgomot și tuse. Mașa și Medvedenko vin din stânga, întorcându-se de la plimbare.

MEDVEDENKO:

De ce umbli totdeauna în negru?

MAȘA:

Port doliul vieții mele. Sunt nefericită.

MEDVEDENKO:

De ce? (*îngândurat.*) Nu înțeleg... Ești sănătoasă, iar tatăl dumitale, deși nu e bogat, nu duce lipsă de nimic. Viața mea e mult mai grea decât a dumitale. Primesc cu totul douăzeci și trei de ruble pe lună. Din ei mi se mai reține ceva și pentru pensie și totuși nu port doliu. (*Se așază.*)

MAȘA:

Nu e vorba de bani. Și săracul poate fi fericit.

MEDVEDENKO:

Asta în teorie. În practică însă e cu totul altfel. Din salariul meu de numai douăzeci și trei de ruble, trebuie să mâncăm și să bem, și suntem mulți: eu, mama, două surori și un frate... Ceai și zahăr ne trebuie? Tutun ne trebuie? Descurcă-te cum știi!...

MAȘA (*cu privirile spre scenă*):

În curând o să înceapă spectacolul.

MEDVEDENKO:

Da. O să joace Zarecinaia, iar piesa e de Konstantin Gavrilovici. Se iubesc, și astăzi sufletele lor se vor contopi în dorința de a da o imagine artistică unică. Sufletele noastre însă, al dumitale și al meu, n-au puncte comune. Eu te iubesc și de dorul dumitale nu pot sta acasă. În fiecare zi fac pe jos până la dumneata, șase verste la dus și șase la întors, și nu întâmpin decât indiferență. E lesne de înțeles. Eu n-am mijloace și am familie grea... Nu se mărită cineva cu un om care n-are nici el ce mânca!

MAȘA:

Fleacuri. (*Prizează tabac.*) Dragostea dumitale mă înduioșează, dar eu nu pot să-ți răspund la fel. Asta-i tot. (*Îi întinde tabachera.*) Te rog...

MEDVEDENKO:

Mulțumesc. Nu iau.

(*Pauză.*)

MAȘA:

E zăduf. La noapte sigur că o să fie furtună. Dumneata ori faci filozofie, ori vorbești despre bani. Pentru dumneata

nu există mai mare nenorocire decât sărăcia. Pentru mine e de o mie de ori mai ușor să umbli în zdrențe și să cerșești decât... Dar dumneata nu poți înțelege așa ceva...

(Prin dreapta intră Sorin și Treplev.)

SORIN *(sprijinindu-se în baston):*

Eu nu mă simt în apele mele la țară, dragul meu, și se înțelege de la sine că n-am să mă obișnuiesc niciodată aici. Aseară m-am culcat la zece și m-am trezit azi la nouă, cu senzația că de-atâta somn mi s-a lipit creierul de fundul capului și altele de soiul ăsta. *(Râde.)* După masă, nu știu cum, dar iar m-a furat somnul și acum mă simt frânt! E un fel de coșmar, ca să zic așa...

TREPLEV:

Adevărat! Tu trebuie să stai la oraș. *(Văzându-i pe Mașa și pe Medvedenko.)* Au să vă cheme când va începe. Acum nu e voie să stați aici. Plecați, vă rog.

SORIN *(către MAȘA):*

Maria Ilinișna, fii bună, și roagă-l pe tatăl dumitale să spună să dea drumul câinelui! Altfel, urlă iar. Soră-mea n-a închis ochii toată noaptea.

MAȘA:

Vorbiți dumneavoastră cu tata, că eu nu vorbesc. Pe mine vă rog să mă scutiți! *(Către Medvedenko.)* Haidem!

MEDVEDENKO *(către Treplev):*

Atunci să ne anunțați când o să-nceapă.

(Amândoi pleacă.)

SORIN:

Prin urmare, iar o să urla câinele toată noaptea! Vezi, asta e! Niciodată n-am trăit la țară după cum am vrut. Se întâmpla să iau concediu câte douăzeci și opt de zile, și veneam aici să mă odihnesc. Dar atât mă scoteau din fire cu tot felul de prostii, încât simțeam nevoia să plec în aceeași zi. *(Râde.)* Totdeauna am plecat cu plăcere de-aici... Dar acum, de când am ieșit la pensie, ca să zic așa, nu mai am unde să mă duc. Vreau, nu vreau, trebuie să stau aici...

IAKOV *(către Treplev):*

Noi, Konstantin Gavrilici, ne ducem să ne scăldăm.

TREPLEV:

Bine, dar peste zece minute să fiți la locurile voastre. *(Se uită la ceas.)* O să-nceapă în curând.

IAKOV:

Am înțeles. *(Pleacă.)*

TREPLEV *(aruncând o privire asupra scenei):*

Ăsta-i tot teatrul. Cortina, culisa, întîi, a doua, și încolo nimic. Niciun fel de decor. Fundalul ni-l dau lacul și zarea. Vom ridica cortina la opt și jumătate precis, când răsare luna.

SORIN:

Minunat.

TREPLEV:

Dacă Zarecinaia întârzie, pierdem tot efectul. Ar fi trebuit să fie aici. Tatăl și mama ei vitregă se țin scai de ea. I-ar fi mai ușor să scape dintr-o închisoare decât să plece de-acasă! (*Îi îndreaptă lui Sorin cravata.*) Barba ți-e zbârlită și părul ciufulit. Ar trebui să te mai tunzi...

SORIN (*pieptănându-și barba*):

Asta-i tragedia vieții mele. Și în tinerețe aveam o mutră de parcă aș fi fost veșnic beat și așa și pe dincolo. N-am plăcut niciodată femeilor. (*Se așază.*) De ce o fi îmbufnată soră-mea?

TREPLEV:

De ce? Se plictisește. (*Se așază alături de el.*) E geloasă. E pornită împotriva mea, împotriva spectacolului, împotriva piesei mele, pentru că nu joacă ea, ci Zarecinaia. Nici nu-mi știe piesa, dar o și detestă!

SORIN (*râde*):

Ei și tu! Sari peste cal...

TREPLEV:

Îi e ciudă că, uite, pe scena asta mică, Zarecinaia o să aibă succes și nu ea! (*Se uită la ceas.*) Mama mea este o curiozitate psihologică. Desigur, are talent, e inteligentă, e în stare să plângă când citește o carte, îl știe pe Nekrasov în întregime pe dinafară, îngrijește pe bolnavi ca un înger; dar încearcă s-o lauzi pe Eleonora Duse în fața ei! Oho-ho! Trebuie s-o lauzi numai pe ea, să scrii numai despre ea, să o aclami, să fii încântat de jocul ei neîntrecut în *La dams aux camelias* sau în *Beția vieții*, și cum aici, la țară, nu se găsește o asemenea „beție”, se plictisește, se înfurie, toți suntem dușmanii ei, toți suntem vinovați. Apoi e superstițioasă, se teme de trei lumânări, de numărul treisprezece... E zgârcită. Știu sigur că are la banca din Odesa șaptezeci de mii de ruble, dar dacă-i ceri un împrumut, începe să plângă.

SORIN:

Ți-a intrat în cap că piesa ta n-o să-i placă mamei tale, și ai început să te frământă, uite așa. Fii liniștit. Maică-ta te adoră!

TREPLEV (*rupând petalele unei flori*):

Mă iubește — mă iubește, mă iubește — nu mă iubește. (*Râde.*) Vezi? Maică-mea nu mă iubește. Cum să mă iubească, dacă ea vrea să trăiască, să iubească, să poarte bluze de culoare deschisă, iar eu am douăzeci și cinci de ani și-i amintesc mereu că nu mai e tânără? Când nu sunt lângă ea, are numai treizeci și doi de ani. Iar când sunt — patruzeci și trei. De asta mă urăște. Pe de altă parte, știe că eu nu recunosc teatrul. Ea iubește teatrul și i se pare că jucând stă în slujba omenirii, a artei sacre. După părerea mea, teatrul contemporan e numai rutină și prejudecată. Când se ridică cortina și în lumina rampei, în încăperile cu trei pereți, aceste mari talente, preoții artei sacre, ne arată cum mănâncă oamenii, cum beau, cum iubesc, cum umblă, cum sunt îmbrăcați; când din scene și fraze vulgare se căznesc să scoată o morală, o biată morală pe-nțelesul tuturor, folositoare în viața de toate zilele; când în mii de variațiuni îmi servesc mereu același lucru și numai același lucru, îmi vine să fug, și fug așa cum a fugit Maupassant din fața turnului Eiffel, care-i strivea creierul cu vulgaritatea lui!

SORIN:

Nu se poate trăi fără teatru.

TREPLEV:

Trebuie căutate forme noi. Și dacă aceste forme noi nu sunt, mai bine să nu mai fie nimic. (*Se uită la ceas.*) Îmi iubesc mama, o iubesc mult, dar duce o viață nesocotită, îl târăște mereu după ea pe scriitorul ăla, numele ei este

comentat prin gazete, și toate astea mă obosesc. Uneori vorbește în mine egoismul muritorului de rând și îmi pare rău că mama mea este o artistă cunoscută. Mi se pare că dacă ar fi o femeie obișnuită, aș fi mai fericit. Spune unchiule, există o situație mai stupidă și mai disperată decât asta? La mama, deseori erau invitați artiști și scriitori celebri. Printre ei numai eu nu eram nimic și eram îngăduit numai pentru că eram fiul ei. Dar cine sunt eu? Ce sunt? Am părăsit universitatea după trei ani din motive de forță majoră, cum s-ar spune. Nu am niciun talent, niciun ban, iar pe actul meu de identitate sunt trecut ca târgoveț din Kiev. De altfel, tata era un târgoveț din Kiev, deși era și el un artist cunoscut. De aceea, când în salonul mamei toți artiștii și scriitorii îmi dădeau o atenție binevoitoare, mi se părea că privirile lor îmi măsurau nimicnicia, le ghiceam gândurile și mă simțeam umilit...

SORIN:

Spune-mi, te rog, ce fel de om e romancierul ăsta? Nu poți să-l înțelegi. Tace mereu.

TREPLEV:

E un om deștept, simplu, dar, hai să zicem, puțin melancolic. Foarte cumsecade. N-are nici patruzeci de ani, dar e celebru și sătul de celebritate... În ce privește scrierile lui... Cum să-ți spun? Sunt drăguțe. Are talent... dar... după Tolstoi, sau Zola, nu-ți mai vine să-l citești pe Trigorin.

SORIN:

Mie, frate, îmi plac literații. Cândva îmi doream cu ardoare două lucruri: să mă însor și să ajung literat. Dar n-am izbutit nici una, nici alta. Dar e plăcut să fii chiar și un literat mai mărunț, la urma urmei...

TREPLEV (*ascultînd*):

Aud pași... (*îl îmbrățișează pe Sorin.*) Nu pot să trăiesc fără ea... Până și zgomotul pașilor ei mă încântă... Sunt nebun de fericire!... (*Merge repede întru întîmpinarea Ninei Zarecinaia, care intră.*) Vraja mea, visul meu...

NINA (*emoționată*):

Cred că n-am întîrziat... Sigur că nu...

TREPLEV (*sărutîndu-i mîinile*):

Nu, nu, nu...

NINA:

Toată ziua am fost neliniștită. M-am frămîntat îngrozitor. Mă temeam că tata n-o să mă lase... Dar a plecat adineauri cu mama mea vitregă. Cerul era roșu și răsărise luna. Am gonit calul până aici nu glumă! (*Râde.*) Dar îmi pare bine! (*îi strînge cu putere mîna lui Sorin.*)

SORIN (*tușind*):

Mi se pare că-ți sunt cam plînși ochisorii... Ehe-he, nu e bine!

NINA:

Vezi că... Abia mai pot să respir. Plec peste o jumătate de oră. Trebuie să ne grăbim. Nu pot, nu pot! Pentru Dumnezeu, nu mă faceți să întîrzi! Tata nu știe că sunt aici.

TREPLEV:

Într-adevăr, ar trebui să începem. Să chemăm toată lumea!

SORIN:

Mă duc să-i chem, ca să zic așa. Chiar acum. (*Se îndreaptă spre ieșirea din dreapta, cîntînd.*) „Spre Franța porniră doi grenadierii...” (*Privește în jurul lui.*) Odată am cântat asta și un substitut de procuror mi-a spus:

„Dumneavoastră, excelență, aveți o voce foarte puternică". Apoi s-a mai gândit și a adăugat: „...dar... respingătoare". (*Râde și pleacă.*)

NINA:

Tatăl meu și soția lui nu mă lasă să vin aici. Ei spun că la voi e o atmosferă boemă. Le e teamă ca nu cumva să mă fac artistă... Dar pe mine mă atrage lacul ăsta ca pe un pescăruș... Sufletul mi-e plin de dumneata. (*Privește în jurul ei.*)

TREPLEV:

Suntem singuri.

NINA:

Mi se pare că e cineva acolo.

TREPLEV:

Nu-i nimeni. (*O sărută.*)

NINA:

Ce copac e ăsta?

TREPLEV:

Un ulm.

NINA:

De ce-i așa de întunecat?

TREPLEV:

E seară și toate lucrurile se întunecă. Te rog din suflet, nu pleca devreme.

NINA:

Nu se poate!

TREPLEV:

Și dac-aș veni eu la dumneata, Nina? Dacă aș sta toată noaptea în grădină și aș privi spre fereastra dumitale?

NINA:

Nu se poate. Te-ar vedea paznicul... Trezor nu s-a obișnuit încă cu dumneata și o să latre.

TREPLEV:

Te iubesc.

NINA:

Ssst!

TREPLEV (*auzind pași*):

Cine e? Dumneata ești, Iakov?

IAKOV (*din spatele scenei*):

Da, eu sînt.

TREPLEV:

Treceți la locurile voastre! E vremea. Răsare luna?

IAKOV:

Da.

TREPLEV:

Spirt ai? Dar pucioasă? Ține minte, când se vor arăta ochii ăia roșii, trebuie să miroasă a pucioasă! *(Către Nina.)*
Intră, te rog. Totul e pregătit. Ești emoționată?

NINA:

Da, foarte! Nu mi-e teamă de mama dumitale, dar știu că e și Trigorin de față... Mi-e frică și mi-e rușine să joc în fața lui... Un scriitor celebru... E tânăr?

TREPLEV:

Da!

NINA:

Ce povestiri minunate scrie!

TREPLEV *(rece)*:

Nu știu. Nu le-am citit.

NINA:

Piesa dumitale e greu de jucat. Nu are personaje vii.

TREPLEV:

Ce înseamnă "personaje vii"? Nu trebuie să înfățișăm viața așa cum e, sau cum ar trebui să fie, ci cum ne-o închipuim în visurile noastre!

NINA:

Piesa dumitale are prea puțină acțiune. Numai literatură. Și, după părerea mea, într-o piesă trebuie să existe neapărat și dragoste...

(Se retrag amândoi în dosul scenei.)

(Intră Polina Andreevna și Dorn.)

POLINA ANDREEVNA:

E umezeală. Întoarce-te și pune-ți galoșii.

DORN:

Mi-e cald.

POLINA ANDREEVNA:

N-ai grijă de sănătatea dumitale? Asta e încăpățânare! Ești doctor și știi prea bine că umezeala nu-ți face bine, dar îți place să mă chinuiești; ieri ai stat dinadins toată seara pe terasă...

DORN *(fredonează)*:

„Nu-mi spune că ești jertfă a tinere...”

POLINA ANDREEVNA:

Te-a prins atât de mult discuția cu Irina Nikolaevna, încât nici n-ai mai simțit frigul! Mărturisește că-ți place...

DORN:

Am cincizeci și cinci de ani!

POLINA ANDREEVNA:

Ce are a face? Pentru un bărbat asta nu înseamnă bătrânețe. Ești încă bine și tot mai plăci femeilor.

DORN:

Unde vrei să ajungi?

POLINA ANDREEVNA:

Toți sunteți la fel. În fața unei actrițe, toți sunteți la pământ! Toți.

DORN (*fredonează*):

„În fața ta sunt iarăși”... Dacă în societate artiștii sunt iubiți și tratați altfel decât negustorii, de pildă, asta e în firea lucrurilor, asta înseamnă idealism.

POLINA ANDREEVNA:

Femeile și-au pierdut întotdeauna capul după dumneata și ți s-au aruncat de gât. Și ăsta e idealism?

DORN (*dând din umeri*):

Ei și? În purtarea femeilor față de mine au fost multe lucruri frumoase. În primul rând ele țineau la mine pentru că eram un doctor foarte bun. Îți mai aduci aminte că acum zece-cincisprezece ani eram singurul mamoș de încredere din tot ținutul? Și afară de asta, am fost totdeauna un om cinstit!

POLINA ANDREEVNA (*îi apucă mâna*):

Dragul meu!

DORN:

Mai încet. Uite-i că vin.

(*Intră Arkadina la braț cu Sorin, apoi Trigorin, Șamraev, Medvedenko și Mașa.*)

ȘAMRAEV:

În 1873, la bălciul de la Poltava, jocul ei era uimitor. O adevărată minune! Doamne, cum mai juca! Nu știți cumva pe unde o mai fi acum comicul Ciadin, Pavel Semionîci? În rolul lui Raspliev era neîntrecut. Era mai bine ca Sadovski, v-o jur, stimată doamnă! Pe unde o mai fi acum?

ARKADINA:

Mă întreb întotdeauna de oameni care au trăit acum o sută de ani! N-am de unde să știu ! (*Se așază.*)

ȘAMRAEV (*oftând*):

Pașka Ciadin! Nu mai sunt actori ca el! Teatrul a decăzut, Irina Nikolaevna! Înainte erau stejari puternici, azi nu mai sunt decât cioturi.

DORN:

Azi, într-adevăr, sunt puține talente strălucite, dar actorul mijlociu e acum cu mult mai bun!

ȘAMRAEV:

Nu sunt de părerea dumitale. Dar în cele din urmă, asta e o chestiune de gust. *De gustibus aut bene, aut nihil...*

(Treplev iese de după scenă.)

ARKADINA:

Nu începe, dragul meu?

TREPLEV:

Numaidecât. V-aș ruga să aveți puțină răbdare.

ARKADINA *(recitând din Hamlet)*:

Dar fiul meu, oprește... ochii parcă pe dos mi i-ai întors acum, și văd atâtea pete în ființa mea că mă întreb: se vor mai șterge-odată?...

TREPLEV *(recitând din Hamlet)*:

Mă-ntreb de ce păcatului te-ai dat, iubire în mocirlă căutând?

(Se aude un sunet de corn de după scenă.)

TREPLEV:

Domnilor, începe! Vă rog, atenție! *(Pauză.)* Încep! *(Bate de trei ori cu un baston și vorbește cu glas apăsător.)* O, voi umbre străvechi și venerate ce vă ridicați în noapte deasupra acestui lac, adormiți-ne ca să visăm ce va fi peste două sute de mii de ani!

SORIN:

N-o să mai fie nimic peste două sute de mii de ani.

TREPLEV:

Atunci, acest nimic să ni-l arate...

ARKADINA: Fie! Am adormit.

(Se ridică cortina. Se vede lacul. Luna e deasupra orizontului și se oglindește în apă; pe-o piatră mare stă Nina Zarecinaia, îmbrăcată toată în alb.)

NINA:

Oamenii, leii, vulturii și potârnicșii, cerbii cu coarne înrămurate, găștele, păianjenii, peștii cei tăcuți ai apelor, stelele de mare și cele ce nu puteau fi văzute cu ochiul liber, într-un cuvânt toate vietățile, toate, toate s-au stins după ce-au încheiat tristul ciclu al vieții lor... Sunt mii de veacuri de când pământul nu mai poartă nicio ființă vie, și această biată lună în zadar își mai aprinde candela. Cocorii nu se mai trezesc țipând în luncă și cărbușii nu se mai aud prin crânguri de tei. E frig, frig, frig... E pustiu, pustiu, pustiu... E înfricoșător, înfricoșător, înfricoșător... *(Pauză.)* Trupurile ființelor vii s-au pierdut în pulbere și materia cea veșnică le-a prefăcut în pietre, în apă, în nori, iar sufletele tuturor s-au contopit într-unui singur. Și sufletul lumii sunt eu... Eu... în mine e sufletul lui Alexandru cel Mare și al lui Cezar, și al lui Shakespeare și al lui Napoleon, și sufletul celei din urmă lipitori. În mine conștiința oamenilor s-a contopit cu instinctele animalelor și îmi amintesc, totul, totul, totul și retrăiesc în mine fiecare viață în parte.

(Se ivesc focuri jucăușe.)

ARKADINA (*încet*):

E ceva decadent.

TREPLEV (*cu un ton plin de rugămintă și mustrare*):

Mamă!...

NINA:

Sunt singură. O dată la o sută de ani deschid buzele pentru a vorbi, și glasul meu răsună trist în pustiul acesta și nimeni nu mă aude... Nici voi, palide focuri jucăușe, nu mă auziți... Mlaștina putredă vă naște spre dimineață și rătăciți până-n zori, dar fără gânduri, fără voință, fără fiorul vieții. Temându-se ca în voi să nu se aprindă viața, diavolul, părintele materiei veșnice, săvârșește în fiecare clipă în voi, ca în pietre și în apă, schimbul atomilor, și astfel vă prefaceți neconștient. În univers, numai spiritul rămâne veșnic același și neschimbat. (*Pauză.*) Ca un prizonier aruncat într-o fântână adâncă și goală, nu știu nici unde sunt, nici ce mă așteaptă. Un singur lucru știu: că îmi e sortit să înving în lupta înverșunată și îndârjită cu diavolul, izvorul forțelor materiei, și că după aceea, materia și spiritul se vor contopi într-o armonie desăvârșită și va începe împărția voinței universale. Dar aceasta nu se va întâmpla decât după un lung, foarte lung șir de milenii și foarte încet, când luna și luminosul Sirius și pământul se vor fi prefăcut în pulbere. Dar până atunci, numai spaimă, spaimă... (*Pauză. Pe fondul lacului se arată două puncte roșii.*) Se apropie diavolul, puternicul meu dușman. Îi văd ochii firoși și cu flăcări purpurii...

ARKADINA:

Miroase a pucioasă. Era neapărată nevoie?

TREPLEV:

Da.

ARKADINA (*râde*):

Da, e un efect...

TREPLEV:

Mamă!

NINA:

Îi e urât fără om.

POLINA ANDREEVNA (*către Dorn*):

Ți-ai scos pălăria. Puneți-o pe cap. Ai să răcești.

ARKADINA:

Doctorul și-a scos pălăria în fața diavolului, părintele materiei veșnice.

TREPLEV (*ieșindu-și din fire, cu glas tare*):

Piesa s-a terminat ! Ajunge! Cortina!

ARKADINA:

De ce te superi?

TREPLEV:

Ajunge! Cortina! Lasă cortina! (*Bate din picior.*) Lăsați cortina! (*Cortina cade.*) Iertați-mă! Am scăpat din vedere că

numai puținii aleși pot scrie piese și le pot juca. Am călcat monopolul! Mie... eu... *(Vrea să mai spună ceva, gesticulează, apoi iese prin stângă.)*

ARKADINA:

Dar ce-i cu el?

SORIN:

Irina, draga mea, nu se cade să rănești amorul propriu al unui tânăr!

ARKADINA:

Dar ce i-am spus?

SORIN:

L-ai jignit!

ARKADINA:

Chiar el ne-a prevenit că e numai o glumă. Și i-am luat piesa ca pe-o glumă!

SORIN:

Totuși...

ARKADINA:

Dar acum vrea să ne dovedească că a scris o operă mare! Să mă ierte Dumnezeu! Prin urmare, dacă a pus la cale spectacolul ăsta și ne-a otrăvit cu pucioasă, n-a făcut-o în glumă, ci pentru a ne demonstra ceva... A vrut să ne învețe cum trebuie să se scrie și ce trebuie să se joace. La urma urmelor, mă plictisește. Oricum, aceste veșnice porniri împotriva mea, aceste înțepături scot pe oricine din sărite! E un băiat cu toane și plin de trufie.

SORIN:

Voia să-ți faci o plăcere.

ARKADINA:

Da? Totuși, n-a ales o piesă obișnuită, ci ne-a silit să ascultăm aiureala asta decadentă! De dragul glumei sunt gata să ascult și aiureli, dar aici sunt pretenții de a aduce forme noi, de a începe o nouă eră în artă. După mine însă n-avem de-a face cu forme noi, ci numai cu un caracter urâcios.

TRIGORIN:

Fiecare scrie cum vrea și cum poate.

ARKADINA:

Să scrie cum vrea și cum poate, numai să mă lase în pace!

DORN:

Jupiter, te superi...

ARKADINA:

Eu nu sunt Jupiter, ci o femeie. *(Își aprinde o țigară.)* Nu mă supăr, dar îmi pare rău că un tânăr își petrece vremea atât de anost. N-am vrut să-l jignesc.

MEDVEDENKO:

Nimănu-i e îngăduit să despartă spiritul de materie, deoarece se prea poate ca spiritul să fie o înmănunchere

de atomi materiali. *(Cu vioiciune, către Trigorin.)* Ar trebui făcută și apoi jucată o piesă în care să se vadă cum trăiesc și de-alde noi, învățătorii... că greu îi mai e să trăiască...

ARKADINA:

E adevărat! Dar să nu mai vorbim nici de piese, nici de atomi. Ce frumoasă seară! Ascultați, domnilor, cântă cineva! *(Ascultă.)* Ce frumos e!

POLINA ANDREEVNA:

E de pe malul celălalt.

(Pauză.)

ARKADINA *(către Trigorin):*

la stai lângă mine... Acum zece-cincisprezece ani, aici, pe lac, se auzeau aproape în fiecare noapte muzică și cântece. Pe mal erau vreo șase conace boierești. Mi-aduc aminte... Zarvă, râsete, împușcături și atâtea aventuri de dragoste... Junele prim și idolul tuturor acestor șase conace era, pe atunci *(il arată pe doctor)*, doctorul Evgheni Sergheici, aici prezent. Și-acum e fermecător, dar atunci era irezistibil. Totuși, începe să mă mustre conștiința. De ce l-am jignit pe bietul meu băiețuș? Nu am liniște. *(Tare.)* Koste! Fiule! Koste!

MAȘA:

Mă duc să-l caut.

ARKADINA:

Te rog, drăguță!

MAȘA *(iese prin stingă):*

Uuuu ! Konstantin Gavrilovici! *(Pleacă.)*

NINA *(ieșind de după scenă):*

Probabil că nu vom mai continua! Pot să ies. Bună seara! *(Se sărută cu Arkadina și Polina Andreevna.)*

SORIN:

Bravo, bravo!

ARKADINA:

Bravo, bravo! Te-am admirat cu toții. Cu o înfățișare ca a dumitale și cu o voce atât de minunată e păcat să stai la țară. Ai fără îndoială talent. Mă-nțelegi? Trebuie neapărat să joci teatru.

NINA:

O, acesta e și visul meu! *(Oftând.)* Dar n-o să se îplinească niciodată!

ARKADINA:

Cine știe? Dă-mi voie să-ți recomand pe Trigorin, Boris Alexeevici!

NINA:

Ce bine-mi pare! *(Zăpăcindu-se.)* Am citit toate cărțile dumneavoastră...

ARKADINA *(așezând-o între ei):*

Nu te fâstâci, draga mea! E celebru, dar are un suflet simplu. Uite că s-a zăpăcit și el...

DORN:

Propun să se ridice cortina. E prea trist așa.

ȘAMRAEV (*tare*):

Iakov, frate, ridică cortina!

(*Cortina se ridică.*)

NINA (*către Trigorin*):

Nu e așa că piesa e ciudată?

TRIGORIN:

N-am înțeles nimic. Încolo, am ascultat-o cu plăcere. Ai jucat cu atâta sinceritate și decorul a fost atât de frumos!
(*Pauză.*) Trebuie să fie mult pește în lac.

NINA:

Da.

TRIGORIN:

Îmi place să pescuiesc, nu cunosc o plăcere mai mare decât să stau în amurg și să privesc pluta undiței.

NINA:

Dar eu cred că pentru acela care a încercat plăcerile creației nu mai există alte plăceri.

ARKADINA (*râzând*):

Nu-i mai spune de astea. Ori de câte ori i se spun vorbe de laudă, se fâstâcește.

ȘAMRAEV:

Țin minte că odată, la Moscova, la operă, celebrul Silva a luat un do de jos. Și s-a întâmplat că în același timp, parcă dinadins, să se afle la galerie un bas, un cântăreț de-al nostru de cor bisericesc, care să strige: „Bravo, Silva”... cu o octavă mai jos! Vă puteți închipui surprinderea noastră! Uite, cam așa: (*cu o voce joasă*) „Bravo, Silva”... Toată sala a înlemnit...

(*Pauză*)

DORN:

A trecut un înger!

NINA:

E timpul să plec. La revedere!

ARKADINA:

Unde pleci? De ce așa devreme? Nu-ți dăm voie !

NINA:

Mă așteaptă tata.

ARKADINA:

Ce om... (*Se sărută.*) Dar dacă nu se poate altfel!... Ne pare rău, foarte rău, că pleci...

NINA:

Dac-ați ști ce greu mi-e să plec!

ARKADINA:

Să te conducă cineva, draga mea...

NINA (*speriată*):

O, nu, nu!

SORIN (*rugător*):

Mai stai!

NINA:

Mi-e cu neputință, Piotr Nikolaevici!

SORIN:

O oră măcar... uite-așa...

NINA (*gândindu-se, apoi printre lacrimi*):

Mi-e cu neputință... (*Dă mâna cu toți și pleacă grăbită.*)

ARKADINA:

Într-adevăr, ce fată nenorocită! Se spune că răposata ei mamă a lăsat moștenire soțului ei pînă la ultima copeică toată averea, care era foarte mare! Și acum fetița asta a rămas fără nimic, pentru că tatăl ei a și făcut testament, lăsând totul celei de-a doua soții! E revoltător!

DORN:

Da, tatăl ei e un mare ticălos. Ce-i al lui e al lui.

SORIN (*frecându-și mâinile reci*):

Ce-ar fi dacă am pleca și noi! Se lasă umezeală. Mă dor picioarele.

ARKADINA:

Picioarele tale abia te duc. Parcă-s de lemn. Hai să mergem, bătrân nefericit! (*Îl ia de braț.*)

ȘAMRAEV (*oferind brațul soției sale*):

Madame?

SORIN:

Iar urlă câinele. (*Către Șamraev.*) Fii bun, Ilia Afanasievici, și spune să-i dea drumul!

ȘAMRAEV:

Nu se poate, Piotr Nikolaevici. Mi-e teamă să nu vină hoții la hambar. Am tot meiul acolo. (*Către Medvedenko.*) Da, cu o octavă mai jos: „Bravo Silva!” Și nu uita că nu era un artist, ci un biet cântăreț de biserică!

MEDVEDENKO:

Și ce leafă au cântăreții ăștia de biserică?

(*Pleacă toți, afară de Dorn.*)

DORN (*singur*):

Nu știu. Sau eu mi-am pierdut mințile, sau nu înțeleg nimic, dar mie piesa mi-a plăcut. E ceva în ea. Când fetița aceea vorbea despre singurătate și când s-au văzut și ochii roșii ai diavolului, mi-au tremurat mâinile de emoție. Are prospețime și naivitate. Uite-l... Mi se pare că vine... Aș vrea să-i spun lucruri care să-i facă plăcere.

TREPLEV (*intră*):

Nu mai e nimeni.

DORN:

Ba sunt eu.

TREPLEV:

Mașenka mă caută peste tot prin parc. Ce ființă nesuferită!

DORN:

Știi, Konstantin Gavrilovici, că piesa dumitale mi-a plăcut foarte mult! E oarecum ciudată și nu i-am auzit sfârșitul, totuși m-a impresionat puternic. Ai talent. Trebuie să mergi mai departe.

(Treplev îi strânge mâna și-l îmbrățișează nervos.)

DORN:

Da' ce naiba, stăpânește-ți nervii! Ți-au dat lacrimile... Ce vroiam să-ți spun? Ți-ai luat subiectul din lumea ideilor abstracte. Așa și trebuia, pentru că o operă de artă trebuie neapărat să exprime o idee mare. Numai ceea ce e serios, e frumos. Ce palid ești!

TREPLEV:

Atunci... mă sfătuiești să continui?

DORN:

Da... dar să înfățișezi numai ce-i important și veșnic. Am avut bun gust în viață și am trăit-o în fel și chip. Sînt mulțumit. Dar dac-aș fi simțit și eu avântul ce-l însuflețește pe artist când creează, sunt sigur că aș fi disprețuit învelișul meu material și tot ce e legat de el și m-aș fi avântat de pe pământ cât mai sus spre înălțimi.

TREPLEV:

Iartă-mă, te rog. Unde-i Zarecinaia?

DORN:

Și mai e ceva. Orice operă de artă trebuie să aibă o idee clară, bine definită. Trebuie să știi pentru ce scrii. Altfel, dacă vei porni pe acest drum pitoresc fără să ai vreo țintă hotărâtă, te vei rătăci și talentul dumitale te va pierde.

TREPLEV (*nerăbdător*):

Unde-i Zarecinaia?

DORN:

A plecat acasă.

TREPLEV (*disperat*):

Ce sa fac? Vreau s-o văd... Trebuie neapărat s-o văd. Mă duc.

(Intră Mașa.)

DORN (*către Treplev*):
Liniștește-te, prietene!

TREPLEV:
Totuși am să plec. Trebuie să plec.

MAȘA:
Konstantin Gavrilovici, intră în casă. Te-așteaptă mama dumitale. E neliniștită.

TREPLEV:
Spune-i c-am plecat. Și vă rog pe toți: lăsați-mă în pace! Lăsați-mă! Nu vă mai țineți după mine!

DORN:
Ei, ei, dragul meu, nu merge așa! Nu șade frumos!

TREPLEV (*printre lacrimi*):
La revedere, doctore, și îți mulțumesc!... (*Pleacă.*)

DORN (*oftând*):
Tinerețe, tinerețe!

MAȘA:
Când nu mai ai nimic de spus, oftezi: tinerețe, tinerețe!... (*Prizează tabac.*)

DORN (*îi ia tabachera și o aruncă într-un tufiș*):
Isprăvește, e dezgustător. (*Pauză.*) Mi se pare că în casă au început să joace cărți. Hai și noi acolo...

MAȘA:
Mai așteaptă puțin.

DORN:
De ce?

MAȘA:
Vreau să-ți mai spun o dată. Vreau să-ți vorbesc... (*Emoționată.*) Nu-l iubesc pe tata. Dumitale însă îmi deschid inima. Nu știu de ce simt din tot sufletul că-mi ești apropiat... Ajută-mă. Ajută-mă, că altfel am să fac o prostie. Am să-mi bat joc de viața mea, am să mi-o stric...Nu mai pot...

DORN:
Și cum să te ajut?

MAȘA:
Sufăr. Nimeni, nimeni nu-mi știe suferințele! (*își pune capul pe pieptul lui, încet.*) Îl iubesc pe Konstantin.

DORN:
Ce nervoși sunteți cu toții! Ce nervoși! Și câtă dragoste... O, lac fermecat! (*Cu blândețe.*) Dar cu ce te pot ajuta eu, copilul meu? Cu ce?

Cortina.

ACTUL AL DOILEA

Un teren de crichet. În fundul scenei, la dreapta, o casă cu terasă mare; în stânga se vede lacul, în care se oglindește soarele. O grădină de flori. Amiază. Căldură. Pe marginea terenului, la umbra unui tei bătrân, stau pe-o bancă Arkadina, Dorn și Mașa. Pe genunchii lui Dorn — o carte deschisă.

ARKADINA (*către Mașa*):

Ridică-te și dumneata! (*Se ridică amândouă.*) Vino lângă mine. Dumneata ai douăzeci și doi de ani, eu aproape de două ori pe atât. Evgheni Sergheevici, care pare mai tânără dintre noi?

DORN:

Desigur că dumneata!

ARKADINA:

Ai văzut? Și știi de ce? Pentru că eu lucrez, simt, mă zbugium toată ziua, pe câtă vreme dumneata stai mereu locului și nu trăiești... Eu una știu: că nu trebuie să mă gândesc la viitor. Nu mă gândesc niciodată nici la bătrânețe, nici la moarte. Nu poți ocoli ceea ce trebuie să se întâmple.

MAȘA:

Iar eu mă simt ca și cum m-aș fi născut demult, demult, și-mi târăsc viața după mine ca pe o trenă fără de sfârșit... Și deseori mi se întâmplă să nu mai am nici o poftă de viață! (*Se așază.*) Desigur că toate astea sunt fleacuri. Trebuie să te scuturi bine și să te lepezi de ele!

DORN (*cântă încet*):

„Povestești-i voi, florile mele...”

ARKADINA:

Și mai trebuie să știi că sunt corectă ca un englez. Eu, draga mea, sunt totdeauna scoasă ca din cutie. Totdeauna sunt îmbrăcată și coafată *comme il faut*. Să-mi îngădui eu vreodată să ies din casă, fie numai până în grădină, în capot sau nepieptănată? Niciodată! De-asta mă și tin bine, pentru că n-am fost niciodată lălâie și nu m-am lăsat, ca altele... (*Cu mâinile în șolduri, se plimbă pe teren.*) Uitați-vă, arăt sau nu tânără? Sunt în stare să joc și rolul unei fete de cincisprezece ani!

DORN:

Cu toate astea, eu tot am să citesc mai departe... (*la cartea.*) Ne-am oprit la negustorul de făină și la șobolani...

ARKADINA:

Da, la șobolani. Citește! (*Se așază.*) Sau mai bine, dă-mi mie cartea. Am să citesc eu. E rândul meu. (*la cartea și caută pasajul.*) La șobolani... Uite-aici. (*Citește.*) „Și e tot atât de primejdios pentru oamenii de lume să răsfețe și să atragă pe scriitori la ei, cât e pentru un negustor de făină să crească șobolani în hambarele lui. Și, totuși, scriitorii sunt iubiți. De aceea, când o femeie a pus ochii pe un scriitor și dorește să-l cucerească, îl împresoară cu laude, cu drăgălășenii și răsfățuri...” Ei, asta, poate, la francezi; la noi însă nu există nimic asemănător... nimic nu se face după program. Femeile noastre, de obicei, înainte de a cuceri inima unui scriitor, sunt îndrăgostite de el până peste cap. Să nu căutăm prea departe! Uitați-vă, de pildă, la mine și la Trigorin...

(*Sorin, sprijinindu-se în baston, și Nina. Medvedenko împinge în urma lor un fotoliu pe rotile.*)

SORIN *(cu tonul cu care mângâi un copil):*

Ei? Ne bucurăm și noi astăzi? Suntem și noi veseli, ca să zic așa? *(Către sora lui.)* Sigur că ne bucurăm! Tatăl și mama vitregă au plecat la Tver, și trei zile în cap suntem liberi!

NINA *(se așază lângă Arkadina și o îmbrățișează):*

Sunt atât de fericită! Acum sunt numai a voastră.

SORIN *(așezându-se în fotoliul său):*

Ce frumușică e astăzi!

ARKADINA:

Și cochetă și nostimă... Asta-mi place! *(O sărută pe Nina.)* Dar să nu te mai lăudăm, că te deochiem. Unde e Boris Alexeevici?

NINA:

La pescuit, lângă cabina de baie.

ARKADINA:

Cum de nu s-a plictisit? *(Vrea să continue cititul.)*

NINA:

Ce citiți?

ARKADINA:

Maupassant, *Sur Veau*, drăguțo! *(Citește câteva rânduri pentru sine.)* Ei, mai departe nu-i nici interesant, nici adevărat. *(Închide cartea.)* Sufletul mi-e neliniștit. Spuneți-mi, ce-i cu fiul meu? De ce-i atât de plictisit și de morocănos? Își petrece zilele pe lac; nu-l mai văd aproape deloc!

MAȘA:

Îi e sufletul zbuciumat. *(Către Nina, sfioasă.)* Te rog, citește-ne din piesa lui!

NINA *(dând din umeri):*

Ții dumneata neapărat? E atât de puțin interesant!

MAȘA *(stăpânindu-și emoția):*

Când citește, pălește și îi ard ochii. Are un glas frumos și trist și se poartă ca un poet.

(Sorin sforăie.)

DORN:

Noapte bună!

ARKADINA:

Petrușa!

SORIN:

Da!

ARKADINA:

Dormi?

SORIN:

De fel!

(Pauză.)

ARKADINA:

Faci rău, frate, că nu te îngrijești.

SORIN:

Eu aș vrea să mă caut, dar nu vrea doctorul!

DORN:

Ce să te mai cauți la șizeci de ani?!

SORIN:

Dar și la șizeci de ani mai vrei să trăiești!

DORN *(cu ciudă):*

la și dumneata, acolo, picături de valeriană!

ARKADINA:

Cred c-ar fi bine să plece undeva la băi.

DORN:

Să plece! Ar putea să plece, după cum ar putea să nu plece!

ARKADINA:

Mai pricepe ceva dacă poți.

DORN:

N-ai ce să pricepi. Totul e limpede. *(Pauză.)*

MEDVEDENKO:

Piotr Nikolaevici ar trebui să se lase de fumat...

SORIN:

Astea-s prostii!

DORN:

Nu, nu sunt prostii. Vinul și tutunul îți iau personalitatea. După o țigară sau un pahar de votcă, dumneata nu mai ești Piotr Nikolaevici, ci Piotr Nikolaevici plus încă ceva. Eul dumitale se destramă și te porți cu dumneata cum te-ai purta cu o a treia persoană; cu el...

SORIN *(râde):*

E ușor să judeci pe alții. Dumneata ți-ai trăit viața, dar eu? Am fost douăzeci și opt de ani la Ministerul de Justiție, dar nu am trăit încă, nu am încercat nimic în viață, ca să zic așa, și — lucru lesne de înțeles — mi-e încă sete de viață! Dumneata ești sătul și indiferent, și de asta înclini spre filozofie. Eu vreau să trăiesc, și de asta beau vin de Xeres la masă și fumez țigări de foi, uite-așa... Asta e.

DORN:

Viața trebuie luată în serios! Dar ca să te îngrijești la șaizeci de ani și să-ți pară rău că în tinerețe ai avut prea puține plăceri, asta, iartă-mă, denotă neseriozitate!

MAȘA (*se ridică*):

Mi se pare că e vremea mesei. (*Merge alene.*) Mi-a amorțit un picior... (*Pleacă.*)

DORN:

Acum se duce și dă peste cap două pahărele, înainte de masă.

SORIN:

Dacă n-are altă bucurie în viață, sărăcuța de eal

DORN:

Toate sunt deșertăciuni, excelență!

SORIN:

Dumneata raționezi ca omul sătul.

ARKADINA:

Ah, Doamne, ce poate fi mai plicticos decât dulcea plictiseală a vieții de la țară! E cald, liniște, nimeni nu face nimic, toți filozofează... Îmi place să stau cu voi, prieteni, îmi place să vă ascult, dar... e mult mai plăcut să mă aflu într-o cameră de hotel și să-mi învăț rolul.

NINA (*exaltată*):

Ce frumos e! Cum vă înțeleg!

SORIN:

Desigur, e mai bine la oraș. Stai la biroul tău, lacheul nu dă voie nimănui să intre neanunțat, ai telefon... pe stradă birjari, uite-așa...

DORN (*fredonează*):

„Povestiți-i voi, florile mele...”

(*Intră Șamraev și după el Polina Andreevna.*)

ȘAMRAEV:

Uite-i pe ai noștri! Bună ziua. (*Sărută mâna Arkadinei și apoi a Ninei.*) Sunt mulțumit că vă văd pe toți sănătoși. (*Către Arkadina.*) Soția mea spune că aveți de gând să plecați chiar azi, împreună cu ea, la oraș. E adevărat?

ARKADINA:

Da, așa avem de gând.

ȘAMRAEV:

Hm! Foarte bine! Dar cu ce o să vă duceți, stimată doamnă? Azi se transportă secara și toți argații sunt ocupați. Și cu ce cai, dacă-mi dați voie să întreb?

ARKADINA:

Cu ce cai? Știu eu cu ce cai?

SORIN:

Avem caii de trăsură.

ȘAMRAEV (*enervându-se*):

Caii de trăsură? Da' hamuri de unde să iau? De unde? E de neînchipuit! Să nu-ți vie să crezi! Stimată doamnă, mă închin în fața talentului dumneavoastră, sunt gata să-mi jertfesc zece ani din viață pentru dumneavoastră, dar cai nu vă pot da!

ARKADINA:

Dar dacă trebuie să mă duc la oraș! Curios lucru!

ȘAMRAEV:

Mult stimată doamnă, nu știți ce înseamnă o gospodărie!

ARKADINA (*aprinzându-se*):

Mereu aceeași poveste! Dacă e așa, plec chiar azi la Moscova. Poruncește să-mi tocmească în sat niște cai, dacă nu vrei să mă duc pe jos până la gară!

ȘAMRAEV (*aprinzându-se*):

Atunci, eu îmi dau demisia! Căutați-vă un alt administrator. (*Pleacă.*)

ARKADINA:

Nu e vară să nu se-ntâmpale la fel! Aici nu e vară să nu fiu jignită. N-am să mai calc pe-aici!

(Iese în stângă în direcția cabinei de baie. După un minut trece spre casă, urmată de Trigorin, care duce niște undițe și o găleată.)

SORIN (*aprinzându-se*):

Asta-i obrăznicie! Dracu mai știe ce e! M-am săturat, la urma urmei! Să se-aducă toți caii numaidecât.

NINA (*către Polina Andreevna*):

S-o refuzi pe Irina Nikolaevna, o artistă atît de celebră! Oare fiecare dorință a ei, fie ea și un capriciu, nu e mai importantă decât gospodăria voastră? E de necrezut!

POLINA ANDREEVNA (*disperată*):

Ce pot face? Puneți-vă în locul meu. Ce pot face?

SORIN (*către Nina*):

Să mergem la soră-mea... S-o rugăm cu toții să nu plece. Nu? (*Privind în direcția în care a ieșit Șamraev.*) E un om de nesuferit! Un adevărat tiran!

NINA (*nu-l lasă să se scoale*):

Rămâi, nu te scula! Te ducem noi! (*Ea și Medvedenko împing fotoliul cu roțile.*) E îngrozitor!

SORIN:

Da, e îngrozitor! Dar n-o să plece! Vorbesc eu cu el! (*Cei doi ies. Rămân Dorn și Polina Andreevna.*)

DORN:

Ce oameni anoști! De fapt, soțul dumitale ar merita să fie dat pe ușă afară! Totul se va sfârși însă altfel. Și muierea asta bătrână de Piotr Nikolaevici și sora lui îi vor cere iertare. Ai să vezi!

POLINA ANDREEVNA:

A trimis și caii de trăsură la câmp și în fiecare zi nu sunt decât neînțelegeri de-astea! Dacă ai ști cât sunt de chinuită! Mă îmbolnăvesc! Uite, tremur... Nu pot să-i rabd mojiția! (*Cu ton rugător.*) Evgheni, iubitele, scumpule, ia-mă la dumneata... Timpul trece, nu mai suntem tineri și măcar acum, la sfârșitul vieții, să nu ne mai ascundem, să nu mai mințim...

(*Pauză.*)

DORN:

Am cincizeci și cinci de ani. E prea târziu să-mi schimb viața.

POLINA ANDREEVNA:

Știu, refuzi pentru că în afară de mine mai sunt și alte femei în viața dumitale. E cu neputință să le iei pe toate la dumneata... Înțeleg... Iartă-mă, știu că te-ai săturat de mine...

(*Nina se arată lângă casă; culege flori.*)

DORN:

Ba nu e chiar așa.

POLINA ANDREEVNA:

Mă roade gelozia. Desigur, ca doctor nu poți să nu vezi femei. Înțeleg...

DORN (*către Nina, care se apropie*): Ce mai e nou?

NINA:

Irina Nikolaevna plânge, iar Piotr Nikolaevici are o criză de astm.

DORN (*se ridică*):

Mă duc să le dau valeriană la amândoi.

NINA (*îi oferă florile*):

Îmi dai voie?

DORN:

Merci bien. (Se îndreaptă spre casă.)

POLINA ANDREEVNA (*mergând cu el*):

Ce flori frumoase! (*Lângă casă, cu glas surd.*) Dă-mi florile! Dă-mi florile! (*la florile, le rupe și le aruncă. Amândoi intră în casă.*)

NINA (*singură*):

Ce curios e să vezi că o artistă celebră plânge și încă pentru un fleac ca ăsta! Dar nu e și mai curios că un scriitor celebru, la care se închină cititorii, despre care scriu toate gazetele, ale cărui fotografii le poate cumpăra oricine, care e tradus în limbi străine, își petrece vremea pescuind și se bucură că a prins doi cosaci? Credeam că oamenii celebri sunt mândri și inaccesibili, că disprețuiesc mulțimea, ca și cum s-ar răzbuna prin gloria și strălucirea numelui lor de faptul că mulțimea pune mai presus de toate bogăția și boieria din naștere. Dar uite că și ei plâng, prind pești, joacă cărți, râd și se supără, la fel ca toți ceilalți!...

TREPLEV (*intră fără pălărie, ținând în mină o pușcă și un pescăruș împușcat*):
Ești singură?

NINA:
Singură.

(*Treplev îi pune la picioare pescărușul.*)

NINA:
Ce înseamnă asta?

TREPLEV:
Am fost atât de ticălos, încât am tras în acest pescăruș. Îl pun la picioarele dumitale!

NINA:
Ce-i cu dumneata? (*Ridică pescărușul și se uită la el.*)

TREPLEV (*după o pauză*):
În curând și în același fel mă voi omorî și eu.

NINA:
Nu te mai recunosc!

TREPLEV:
Da, după ce și eu am încetat să te mai recunosc pe dumneata. Te-ai schimbat față de mine. Ai o privire rece și prezența mea te stingherește.

NINA:
În ultimul timp te-ai făcut supărăcios, te exprimi tot mai obscur, cu fel de fel de simboluri. Uite, sunt sigură că și pescărușul ăsta e un simbol, dar eu — nu te supăra — nu înțeleg! (*Pune pescărușul pe bancă.*) Sunt prea simplă ca să înțeleg.

TREPLEV:
Toate au început din seara în care piesa mea a căzut atât de stupid. Femeile nu iartă insuccesul. Am ars totul, până la ultima filă. Dacă ai ști cât de nenorocit sunt! Răceala dumitale e cumplită, nefirească. E ca și cum m-aș trezi din somn și aș vedea că lacul acesta a secat dintr-o dată sau că l-a înghițit pământul. Chiar acum mi-ai spus că ești prea simplă ca să mă înțelegi. Dar ce-i de înțeles aici? Piesa n-a plăcut, dumneata nu ai decât dispreț pentru inspirația mea, mă crezi un om mediocru, un om de nimic, la fel ca mulți alții. (*Bate din picior.*) Îmi dau perfect de bine seama, îmi dau bine seama! Parcă aș avea un cui înfipt în creier, blestemat să fie și el, și mândria asta a mea, care îmi sugă sângele, mi-l sugă ca un vampir! (*Văzându-l pe Trigorin care se apropie citind dintr-un carnet.*) Uite, vine adevăratul talent! Umblă ca Hamlet, ca și el ține o carte în mână. (*O tachinează.*) „Vorbe, vorbe, vorbe!” Soarele ăsta nici nu s-a apropiat de dumneata, și ai și început să zâmbești și privirea ți s-a topit sub razele lui. Nu vreau să vă supăr...

(*Pleacă grăbit.*)

TRIGORIN (*notând în carnet*):
Trage tabac pe nas și bea vodcă... Totdeauna în negru... O iubește învățătorul...

NINA:

Bună ziua, Boris Alexeevici!

TRIGORIN:

Bună ziua. Pe neașteptate lucrurile s-au încurcat atât de mult, încît mi se pare că vom pleca chiar astăzi. S-ar putea să nu ne mai vedem niciodată. Îmi pare rău. Mi se întâmplă atât de rar să întîlnesc fete tinere, tinere și fermecătoare! Am și uitat și mi-e greu să-mi mai închipui cum se simte cineva la optsprezece-nouăsprezece ani. De aceea în povestirile și nuvelele mele, fetele sînt de obicei false. Aș vrea să fiu măcar o singură oră în locul dumitale, să știu cum gîndești și să aflu ce fel de ființă ești.

NINA:

Iar eu aș vrea să fiu în locul dumitale.

TRIGORIN:

De ce?

NINA:

Ca să știu ce simte un scriitor talentat și celebru. Cum se simte celebritatea? Ce simți când știi că ești celebru?

TRIGORIN:

Ce simt? Cred că... nimic. La asta nu m-am gîndit niciodată. (*Gîndindu-se.*) Una din două: sau dumneata exagerezi celebritatea mea, sau celebritatea nu se simte de loc.

NINA:

Dar când citești despre dumneata în gazete?

TRIGORIN:

Cînd te laudă, e plăcut, iar cînd te înjură — vreo două zile nu mai ești în apele tale.

NINA:

Ce lume minunată! Dacă ai ști cît te invidiez. Ursitele oamenilor sunt atât de deosebite! Unii abia tîrîsc după ei o existență plictisitoare și neînsemnată, semănînd cu toții între ei, toți nefericiți. Altoră — dumitale, de pildă, și ești unul la un milion — le e dat să aibă o viață interesantă, luminoasă, plină de conținut... Ești fericit...

TRIGORIN:

Eu? (*Dînd din umeri.*) Cum să-ți spun... dumneata vorbești de celebritate, de fericire, de o viață luminoasă și interesantă, dar pentru mine, iartă-mă, toate cuvintele astea frumoase sunt ca o dulceață din care eu nu gust niciodată. Ești foarte tînără și foarte bună.

NINA:

Viața dumitale e atât de frumoasă!

TRIGORIN:

Ce vezi în ea atât de frumos? (*Se uită la ceas.*) Uite, acum trebuie să mă duc să scriu. Iartă-mă, nu am timp... (*Râde.*) Dumneata ai pus, cum se spune, degetul pe rană și eu mă simt tulburat și aproape puțin supărat. Dar fie! Hai să vorbim. Să vorbim despre minunata și luminoasa mea viață... De unde să începem? (*Se gîndește puțin.*) De multe ori ești stăpînit de idei stăruitoare: ziua și noaptea nu te gîndești decît la lună, de pildă. Am și eu o lună a mea. Zi și noapte duc povara unui gînd ce nu mă părăsește... Trebuie să scriu, trebuie să scriu, trebuie... N-am isprăvit bine o povestire, cînd, nu știu de ce, trebuie să scriu o a doua, apoi o a treia, după a treia o a patra... Așa,

scriu și eu cum aș merge cu caii de poștă, fără întrerupere, și nu pot altfel. Și acum te-ntreb: ce e luminos și minunat în toate astea? O, ce viață barbară! Uite, acum stau de vorbă cu dumneata, îmi pun tot sufletul, și totuși nu pot să uit nici o clipă că mă așteaptă o năvălire neterminată. Văd un nor care seamănă cu un pian. Mă gândesc: trebuie să pomenesc undeva, într-o povestire, că pe cer plutea un nor care seamănă cu un pian. Miroase a heliotrop? Repede îmi fixează în minte: un miros foarte dulce, floarea văduvelor. A se pomeni în descrierea unei seri de vară. Te iscodesc pe dumneata și mă iscodesc și pe mine, la fiecare frază, la fiecare cuvânt și mă grăbesc să închid aceste fraze și cuvinte în camera mea literară: poate-mi vor trebui! După ce am isprăvit o lucrare, alerg la teatru sau la pescuit. Ar trebui măcar atunci să mă odihnesc și să uit. Da' de unde! În capul meu a și început să se miște, ca o ghiulea, un subiect nou. Și iarăși mă simt târât spre masa mea de lucru, și iarăși mă grăbesc să scriu, să scriu mereu. Așa mi se întâmplă mereu. Neliniștea vine din mine, simt că-mi iroiesc viața, simt că pentru mierea pe care o împart orbește atâtor necunoscuți risipesc polenul celor mai frumoase flori ale mele, le smulg și le calc în picioare rădăcinile. Nu sunt oare un nebun? Oare cunoscuții și prietenii mei se poartă cu mine cum s-ar purta cu un om sănătos? „Ce mai scrii?” „Ce ne vei mai dăru?” Mereu aceleași cuvinte, aceleași cuvinte! Și mi se pare că toată atenția cunoscuților, laudele și entuziasmul, toate sunt numai înșelăciune. Mă mint ca pe un bolnav, și uneori mi-e teamă că se vor apropia de mine pe furiș, pe la spate, că mă vor înșfăca și mă vor duce ca pe Poprișcin la balamuc! Chiar în anii tinereții mele, în cei mai buni ani ai mei, ca scriitor începător, a fost un chin neîntrerupt. Scriitorul mărunț — mai ales când nu-i merge cu scrisul — se simte stângaci, inutil, neîndemânatic, nervii îi sînt încordați, iritați. Dă neîncetat ocol celor apropiați de viața literară și artistică, nerecunoscut, neluat în seamă de nimeni, temându-se să privească oamenii în față, asemenea unui jucător pasionat care nu are bani. Necunoscându-mi cititorii, nu știu de ce mi-i închipuiau dușmănoși și neîncredători. De public mi-era teamă, mă îngrozea. De câte ori mi se juca o piesă nouă mi se părea că în sală toți oamenii brunți îmi sunt vrăjmași și că celor blonzi nici nu le pasă de mine. O! Ce chinuri îngrozitoare!

NINA:

Te-aș întreba numai dacă inspirația, procesul însuși al creației nu-ți dau clipe de adâncă fericire?

TRIGORIN:

Da, când scriu e plăcut. Plăcută e și citirea corecturii, dar... abia a ieșit lucrarea de sub tipar și n-o mai pot suferi. Văd că nu e ceea ce trebuia, că am greșit, că n-ar fi trebuit scrisă de fel. Sunt abătut, mă doare-n suflet... *(Râzând.)* Și publicul citește și spune: „Da, e drăguț... are talent... Drăguț, dar e departe de Tolstoi”, sau: „Frumoasă carte, dar *Părinți și copii* a lui Turgheniev e mai bună”. Și așa mereu, până la groapă, totul va fi drăguț și scris cu talent; drăguț și scris cu talent și nimic mai mult. Iar când voi muri, cunoscuții mei, trecând pe lângă mormântul meu, vor spune: „Aici odihnește Trigorin. A fost un scriitor bun, dar a scris mai prost decât Turgheniev.”

NINA:

Iartă-mă, dar refuz să te înțeleg. Cred mai degrabă că te-a răsfățat succesul.

TRIGORIN:

Care succes? N-am fost niciodată încântat de mine. Nu mă plac ca scriitor. Și, ce e mai rău, e că mă simt învăluit ca de-o pâclă și că de multe ori nu înțeleg ce scriu... Îmi plac — de pildă — apa asta, copacii, cerul, simt natura, ea trezește în mine o pasiune, o dorință de nestăpânit de a scrie. Dar eu nu sunt numai peisagist, ci și cetățean, îmi iubesc țara, poporul, și simt că dacă sunt scriitor, am datoria să vorbesc despre popor, despre suferințele lui, despre viitorul lui. Am datoria să vorbesc despre știință, despre drepturile omului *et caetera, et caetera*. Și vorbesc despre toate, mă grăbesc, sunt îmboldit din toate părțile, unii se supără, în timp ce eu alerg dintr-o parte într-alta, ca o vulpe încolțită de câini. Privesc cum viața și știința merg mereu înainte, iar eu rămân tot mai mult în urmă, ca un țaran care a pierdut trenul. Și simt în cele din urmă că nu mă pricep să descriu decât o priveliște, iar în toate celelalte sunt fals, fals până în măduva oaselor.

NINA:

Lucrezi prea mult și nu mai ai nici timp, nici poftă să știi cât prețuiești. Dumneata poți să fii nemulțumit de dumneata, dar pentru alții ești un om mare și minunat. Dacă eu aș fi un scriitor ca dumneata, mi-aș da toată viața mulțimii, știind că fericirea ei e s-o înalț până la mine, și mulțimea m-ar purta pe un car triumfal.

TRIGORIN:

Ei, pe un car triumfal! Da ce, sunt Agamemnon?

(Zâmbesc amândoi.)

NINA:

Pentru fericirea de a fi scriitoare, sau artistă aș îndura ura rudelor, sărăcia și dezamăgirea, aș locui într-un pod sub acoperiș, aș mânca numai pâine neagră, aș răbda chinul de a fi nemulțumită de mine, de a-mi recunoaște imperfecțiunea, dar pentru toate acestea aș cere în schimb gloria... gloria adevărată, răsunătoare... *(Își acoperă fața cu mâinile.)* Am amețit... Of!

VOCEA ARKADINEI *(din casă):*

„Boris Alexeevici”!

TRIGORIN:

Mă cheamă... Desigur ca să-mi fac geamantanele. Și tare n-aș vrea să plec! *(Se uită spre lac.)* Ce frumos e aici!... Minunat!

NINA:

Vezi casa și portul de pe celălalt mal?

TRIGORIN:

Da.

NINA:

Fac parte din moșia răposatei mele mame. Acolo m-am născut. Toată viața mi-am petrecut-o lângă lacul ăsta. Li știi și cel mai mic ostrov!

TRIGORIN:

E frumos aici la voi. *(Văzând pescărușul.)* Ce-i asta?

NINA:

Un pescăruș. L-a împușcat Konstantin Gavrilici.

TRIGORIN:

Frumoasă pasăre. Zău că nu-mi vine să plec. Încearcă și o convinge pe Irina Nikolaevna să mai rămână. *(Notează ceva în carnet.)*

NINA:

Ce scrii?

TRIGORIN:

Nimic important. Îmi notez ceva... Mi-a trecut prin gând un subiect. *(Ascunzând carnetul.)* Un subiect pentru o scurtă povestire: pe malul unui lac trăiește din copilărie o fată tânără, așa, ca dumneata. Iubește lacul ca un

pescăruș și e fericită și liberă ca și el. Dar vine din întâmplare un om, o vede și, așa, din lipsă de altceva, o nimicește ca pe acest pescăruș.

(Pauză.) (La fereastră se arată Arkadina.)

ARKADINA:

Boris Alexeevici, unde ești?

TRIGORIN:

Vin numaidecât. *(Pleacă, uitându-se mereu la Nina. Către Arkadina, care a rămas la fereastră.)* Ce e?

ARKADINA:

Nu mai plecăm!

(Trigorin intră în casă.)

NINA *(se apropie de rampă; după câteva clipe de gândire):*

Visez!

Cortina.

ACTUL AL TREILEA

Sufrageria din casa lui Sorin. În dreapta și în stânga, uși. Un bufet. Un dulap cu medicamente. În mijlocul odăii, o masă. Geamantane și cutii de voiaj pregătite pentru plecare. Trigorin ia dejunul. Mașa stă lângă el.

MAȘA:

Toate astea ți le povestesc dumitale, pentru că ești scriitor. Ai putea să le folosești. Ți-o spun cinstit. Dacă s-ar fi rănit serios, n-aș mai fi trăit nicio clipă. Și, totuși, sunt curajoasă. Uite, m-am hotărât să smulg din inimă iubirea asta, s-o smulg din rădăcină!

TRIGORIN:

Și în ce fel?

MAȘA:

Mă mărit. Cu Medvedenko.

TRIGORIN:

Cu învățătorul?

MAȘA:

Da!

TRIGORIN:

Nu văd de ce ar fi nevoie.

MAȘA:

La ce bun să iubești fără nici o nădejde, ani de-a rândul, și să tot aștepti ceva? Când voi fi căsătorită, n-o să-mi mai stea gândul la dragoste și grijile cele noi le vor înăbuși pe cele vechi. Orice s-ar zice, tot o să se schimbe ceva. Mai bem un păhărel?

TRIGORIN:

Să nu fie prea mult!

MAȘA:

Ei, asta-i! (*Umple câte un pahar.*) Nu mă privi așa! Femeile beau mult mai des decât crezi dumneata. Unele din ele, cele mai puține, beau ca mine, în văzul tuturor. Cele mai multe beau însă pe-ascuns. Da, firește... Și toate beau vodcă sau coniac. (*Ciocnesc.*) Dumneata ești un om cumsecade și îmi pare rău că ne despărțim.

(*Beau.*)

TRIGORIN:

Nici eu n-aș vrea să plec.

MAȘA:

Atunci, roagă-te de ea să rămână.

TRIGORIN:

Nu, acum nu mai rămâne. Fiul ei se poartă ca un smintit. După ce a încercat să se sinucidă, vrea, pare-se, să mă provoace la duel. De ce? Se bosumflă, se înfurie, propovăduiește forme noi... E loc pentru toate, și pentru cele noi și pentru cele vechi, de ce să ne înghiontim unii pe alții?

MAȘA:

Mai e și gelozia. Dar asta nu mă privește. *(Pauză.)*

(Iakov trece din stânga spre dreapta cu un geamantan. Intră Nina și se oprește la fereastră.)

MAȘA:

Învățătorul meu nu e el prea deștept, dar e om bun și sărac și mă iubește mult. Și mi-e milă și de el și de bătrâna lui mamă. Ei, dă-mi voie să-ți urez numai bine. Și să rămâi cu gânduri bune despre noi. *(Îi strânge mâna cu putere.)* Îți mulțumesc mult pentru bunăvoința dumitale. Și să-mi trimiți cărțile, dar neapărat cu autograf. Numai să nu scrii „mult stimatei”, ci simplu „Mariei, care și-a uitat obârșia și nu știe pentru ce trăiește pe lumea asta”. Adio! *(Pleacă.)*

NINA *(întinzînd spre Trigorin pumnul strâns):*

Soț sau fără?

TRIGORIN:

Soț!

NINA *(oftând):*

Nu, am în mână un singur bob de mazăre. Mă gândeam dacă să mă fac sau nu actriță... Dacă aș găsi pe cineva să-mi dea un sfat!

TRIGORIN:

În cazuri de astea nu se pot da sfaturi.

(Pauză.)

NINA:

Ne despărțim și... poate nu ne vom mai vedea niciodată. Te-aș ruga să iei acest mic medalion ca amintire. Am dat să se graveze pe el inițialele dumitale... și pe partea cealaltă titlul cărții dumitale *Zile și nopți*.

TRIGORIN:

Câtă grație! *(Sărută medalionul.)* Un dar minunat.

NINA:

Să-ți aduci aminte de mine din când în când.

TRIGORIN:

Am să-mi aduc aminte. Mi te voi aminti așa cum erai atunci, în ziua aceea senină... Ții minte? Acum o săptămână, când purtai o rochie deschisă și am stat de vorbă... iar pe bancă zăcea un pescăruș alb...

NINA *(gânditoare):*

Da, pescărușul... *(Pauză.)* Nu putem vorbi mai mult. Vine lume... Înainte de plecare, două clipe, te rog din suflet... *(Pleacă prin stânga; în același timp prin dreapta intră Arkadina, Sorin — în frac și cu decorație — apoi Iakov, ocupat cu împachetatul.)*

ARKADINA:

Rămâi acasă, bătrânelule. Nu se mai fac vizite cu reumatismele tale. *(Către Trigorin.)* Cine a ieșit acum? Nina?

TRIGORIN:

Da.

ARKADINA:

Pardon, v-am deranjat? (*Se așază.*) Cred c-am împachetat totul. Sunt frântă de oboseală...

TRIGORIN (*citind inscripția de pe medalion*):

Zile și nopți, pagina 121, rândurile 11 și 12...

IAKOV (*strângând masa*):

Să împachetez și undițele?

TRIGORIN:

Da, o să mai am nevoie de ele. Cărțile dă-le cuiva...

IAKOV:

Am înțeles.

TRIGORIN (*pentru sine*):

Pagina 121, rândurile 11 și 12. Ce-o fi în rândurile astea? (*Către Arkadina.*) Aici în casă sunt cărți de-ale mele?

ARKADINA:

Da. În biroul fratelui meu, în dulapul din colț.

TRIGORIN:

Pagina 121... (*lese.*)

ARKADINA:

Zău, Petrușa, rămâi acasă...

SORIN:

Voi plecați, și o să-mi fie greu fără voi în casa asta.

ARKADINA:

Și la oraș ce-ai să faci?

SORIN:

Nimic deosebit. Totuși! (*Râde.*) E un eveniment: punerea pietrei de temelie la Palatul Administrativ și alte alea... Aș vrea măcar o oră, două, să scap de viața asta anostă. Mă simt îmbâcsit ca o lulea veche. Am spus să tragă trăsura pe la unu, așa că vom pleca în același timp.

ARKADINA (*după o pauză*):

Fie! Trăiește aici, după pofta inimii, numai să nu te plictisești și să nu răcești. Vezi și de fiul meu. Ingrijește-l, sfătuieste-l. (*Pauză.*) Uite, plec și nici nu știi de ce a vrut Konstantin să se împuște. Cred că motivul principal a fost gelozia. Cu cât îl voi lua mai iute pe Trigorin de aici, cu atât o să fie mai bine.

SORIN:

Cum să-ți spun? Au mai fost și alte motive, și nu e greu de înțeles: e tânăr, inteligent, și trăiește numai la țară, izolat de lume, fără bani, fără situație, fără viitor, fără niciun fel de ocupație, îi e și lui rușine și se îngrozește de trândăvia lui. Eu țin foarte mult la el și el mă iubește, totuși i se pare că e de prisos, la urma urmei, în casa asta, și că stă de pomană. Și acest amor propriu al lui nu e greu de înțeles...

ARKADINA:

Câtă bătaie de cap am cu el! (*îngândurată.*) Să-și caute o slujbă, ce zici?

SORIN (*fluieră; apoi nehotărât*):

Mi se pare că cel mai potrivit lucru ar fi ca tu... să-i dai ceva bani. Mai întâi de toate trebuie să se îmbrace omenește, că să zic așa. Uită-te la el! Poartă aceeași haină de trei ani, umblă fără palton... (*Râde.*) Și nu i-ar strica băiatului să petreacă puțin... Să plece în străinătate, de pildă... Nu costă cine știe cât...

ARKADINA:

Oricum... Pentru un rând de haine, mai merge; dar ca să plece în străinătate... Dar nu, în momentul de față n-am nici pentru un rând de haine! (*Cu hotărâre.*) Nu am bani!

(*Sorin râde.*)

ARKADINA:

N-am!

SORIN (*fluieră*):

Bine, iartă-mă, draga mea, nu te supăra, te cred... Tu ești o femeie generoasă și nobilă.

ARKADINA (*printre lacrimi*):

Dar n-am bani!

SORIN:

Dacă aș avea, se-nțelege că i-aș da eu, dar n-am nici o lăscăie. (*Râde.*) Toată pensia mi-o ia administratorul și mi-o cheltuiește pentru gospodărie, pe vite, pe prisăci, și banii mei se duc pe gârlă. Albinele mor, vitele pier și cai de trăsură nu mi se dau niciodată...

ARKADINA:

Ba eu am bani, dar vezi, sunt artistă și toaletele m-au ruinat cu totul...

SORIN:

Tu ești atât de bună... Am multă stimă pentru tine. Da... Dar iar nu mi-e bine. (*Se clatină.*) Am amețit. (*Se sprijină de masă.*) Mi-e rău...

ARKADINA (*speriată*):

Petrușa! (*Silindu-se să-l susțină.*) Petrușa, dragul meu!... (*Strigă.*) Ajutor! Ajutor!

(*Intră Treplev, bandajat la cap, și Medvedenko.*)

ARKADINA:

Îi e rău.

SORIN:

Nu-i nimic, nu-i nimic... (*Zâmbește, apoi bea apă.*) Mi-a și trecut... uite-așa...

TREPLEV (*către Arkadina*):

Nu te speria, mamă, nu e grav. De la o vreme i se întâmplă des. (*Unchiului.*) Unchiule, trebuie să stai culcat.

SORIN:

Da, puțin... Și totuși, am să mă duc la oraș... Am să stau culcat puțin și apoi am să plec... vezi bine... *(Merge, sprijinindu-se în baston.)*

MEDVEDENKO *(îl duce la braț):*

Știi ghicitoarea: dimineața în patru labe, la amiază în două, seara în trei...

SORIN *(râde):*

Întocmai. Iar noaptea pe spate. Îți mulțumesc, pot merge și singur...

MEDVEDENKO:

Hai... fără nazuri...

(Iese cu Sorin.)

ARKADINA:

M-a speriat!

TREPLEV:

Nu e bine că stă la țară. Lâncezește. Uite, mamă, vezi, dacă te-ar apuca așa, dintr-o dată, generozitatea și l-ai împrumuta cu vreo mie cinci sute, două mii de ruble, ar putea trăi la oraș un an întreg.

ARKADINA:

Nu am bani! Sunt artistă, nu bancher!

(Pauză.)

TREPLEV:

Mamă, schimbă-mi pansamentul. O faci atât de bine!

ARKADINA *(ia din dulapul cu medicamente o sticlură cu iodoform și o cutie cu pansamente):*

Doctorul a întârziat.

TREPLEV:

A făgăduit să vină pe la zece și acum e amiază.

ARKADINA:

Stai jos! *(îi scoate vechiul pansament.)* Parcă ai avea un turban. Aseară întreba un drumeț la bucătărie de ce naționalitate ești. Rana e aproape vindecată. A mai rămas o nimica toată. *(Îl sărută pe frunte.)* În lipsa mea n-ai să mai faci din nou pac-pac?

TREPLEV:

Nu, mamă. A fost o clipă de disperare necugetată; n-am mai fost stăpân pe mine. Dar n-o să se mai repete. *(Îl sărută mâna.)* Măinile tale sunt de aur. Îmi aduc aminte, demult, demult — erai încă la teatrul de stat, eu eram mic pe atunci — a fost o bătaie la noi în curte. Au bătut o spălătoareasă. Ții minte? Au ridicat-o în nesimțire... Tu te duceai mereu pe la ea, îi duceai doctorii, îi spălai copiii în albie. Nu se poate să nu-ți aduci aminte!

ARKADINA:

Nu. *(Îi face un nou pansament.)*

TREPLEV:

În aceeași casă cu noi locuiau două balerine... Veneau să bea cafeaua la tine...

ARKADINA:

Da, de asta îmi aduc aminte.

TREPLEV:

Erau foarte bisericose. (*Pauză.*) Zilele astea am început să te iubesc iar cu duioșie și din tot sufletul, ca în copilărie. Nu mi-a mai rămas nimeni afară de tine. Numai că de ce, de ce te lași influențată de acest om?

ARKADINA:

Tu nu-l înțelegi, Konstantin! E o fire dintre cele mai nobile...

TREPLEV:

Totuși, când i s-a spus că vreau să-l provoc la duel, noblețea nu l-a împiedicat să se dovedească laș. Și-acum, uite-l că pleacă! Fuge rușinos!

ARKADINA:

Ce absurditate! Eu l-am rugat, doar, să plece de-aici!

TREPLEV:

O fire din cele mai nobile! Uite că suntem aproape să ne încăierăm din pricina lui, iar el, în clipa asta, desigur, undeva prin salon sau prin parc, râde de noi... O cultivă pe Nina și se străduiește s-o convingă definitiv că el e un geniu.

ARKADINA:

Tu simți un fel de bucurie să-mi spui lucruri neplăcute. Pe omul ăsta eu îl stimez, și te rog să nu vorbești urât despre el în fața mea!

TREPLEV:

Eu însă nu-l stimez. Ai vrea să mă uit la el ca la un geniu, dar, iartă-mă, nu știu să mint și scrierile lui mă dezgustă.

ARKADINA:

Te roade invidia! Oamenilor fără talent, dar cu pretenții, nu le rămâne altceva decât să tăgăduiască adevăratele talente. E și asta o mângâiere, n-am ce zice!

TREPLEV (*ironic*):

Adevăratele talente! (*Furios.*) Dacă e așa, ei bine, am eu mai mult talent decât voi toți la un loc! (*Își smulge pansamentul de pe cap.*) Voi, învechiții, ați pus stăpânire pe artă și credeți că numai ce faceți voi e legitim și adevărat, iar pe ceilalți îi prizoniți și-i sugrumați! Nu vă recunosc. Nu vă recunosc nici pe tine, nici pe el!

ARKADINA:

Decadentule!...

TREPLEV:

Întoarce-te la teatrul tău scump și joacă în piese nătânge și fără duh.

ARKADINA:

Niciodată n-am jucat în piese de-astea. Slăbește-mă! Nu ești în stare să scrii nici cel mai nenorocit vodevil. Târgoveț din Kiev! Parazitule!

TREPLEV:

Zgripturoaico!

ARKADINA:

Zdrențarosule! (*Treplev se așază și plânge încet.*) Om de nimic. (*Se plimbă agitată.*) Liniștește-te! Nu trebuie să plângi! (*Plânge și ea.*) Nu trebuie!... (*Îi sărută fruntea, obrații, părul.*) Copilul meu drag, iartă-mă!... Iart-o pe mama ta păcătoasă! Iartă-mă, nenorocita de minei

TREPLEV (*o îmbrățișează*):

Dac-ai ști! Am pierdut totul! Ea nu mă iubește! Nu mai pot să scriu... Mi s-au spulberat toate speranțele...

ARKADINA:

Nu deznădăjdui... Vor trece toate. El o să plece și ea o să te iubească din nou. (*Îi șterge lacrimile.*) Ajunge. Ne-am împăcat.

TREPLEV (*îi sărută mâinile*):

Da, mamă.

ARKADINA (*duioasă*):

Împacă-te și cu el! Nu e nevoie de duel. Nu e așa?

TREPLEV:

Bine. Numai dă-mi voie, mamă, să nu-l mai văd. Mi-e greu... E peste puterile mele... (*Intră Trigorin.*) Uite... Mă duc... (*Strânge grăbit medicamentele în dulap.*) Pansamentul o să mi-l facă doctorul...

TRIGORIN (*caută în carte*):

Pagina 121... rândurile 11 și 12. Ah, iată! (*Citește.*) „Dacă vreodată vei avea nevoie de viața mea, vino și ia-o.”

(*Treplev ridică pansamentul și pleacă.*)

ARKADINA (*uitându-se la ceas*):

Peste puțin vor trage caii la scară.

TRIGORIN (*pentru sine*):

„Dacă vreodată vei avea nevoie de viața mea, vino și ia-o”.

ARKADINA:

Sper că ai împachetat totul!

TRIGORIN (*nerăbdător*):

Da, da... (*îngândurat.*) De ce la chemarea asta a unui suflet curat m-am simțit trist, și inima mi s-a strâns de durere?... „Dacă vreodată vei avea nevoie de viața mea, vino și ia-o.” (*Către Arkadina.*) Să mai rămânem încă o zi! (*Arkadina dă din cap negativ.*) O zi măcar...

ARKADINA:

Nu, dragul meu! Știi ce te reține. Dar trebuie să fii stăpân pe tine. Ești puțin amețit, trezește-te.

TRIGORIN:

Fii și tu trează, rogu-te, și dovedește că ești înțelegătoare și cu judecată și ia lucrurile ca o adevărată prietenă... (*îi strânge mâna.*) Tu știi să te jertfești... Poartă-te ca un prieten... Renunță...

ARKADINA (*foarte emoționată*):

Atât ești de înnebunit?

TRIGORIN:

Mă cheamă ceva spre ea. Poate că e tocmai ceea ce-mi trebuie.

ARKADINA:

Dragostea unei fete de provincie! Ce puțin te cunoști!

TRIGORIN:

Uneori oamenii dorm mergând. La fel și eu: vorbesc cu tine acum și parcă dorm și o văd pe ea, în vis... Visuri fermecătoare și dulci au pus stăpânire pe mine... Renunță la mine...

ARKADINA (*tremurând*):

Nu, nu... Sunt și eu o femeie ca oricare alta. De ce-mi vorbești așa? Nu mă chinui, Boris! Mi-e groază...

TRIGORIN:

Dacă ai vrea, ai putea fi o femeie extraordinară. Numai iubirea tinerească, plină de farmec și poezie, care te fură în lumea visurilor, numai ea îți poate da fericirea pe pământ. Până acum n-am mai întâlnit iubirea asta. În tinerețe n-am avut timp. Am bătut la ușa tuturor redacțiilor, m-am luptat cu sărăcia. Acum însă iat-o, a sosit, în sfârșit, și mă cheamă! Ce rost ar avea să fug de ea?

ARKADINA (*mânioasă*):

Ai înnebunit!

TRIGORIN:

Fie și-așa!

ARKADINA:

V-ați înțeles cu toții astăzi să mă chinuiți? (*Plânge.*)

TRIGORIN (*se apucă de cap*):

Nu înțelege! Nu vrea să înțeleagă!

ARKADINA:

Să fiu oare chiar atât de urâtă și de bătrână, încât să mi se poată vorbi fără nici o jenă despre alte femei? (*Îi îmbrățișează și-l sărută.*) O, ai înnebunit, scumpul meu, idolul meu! Tu ești ultima filă a vieții mele! (*Îngenunchează.*) Bucuria mea... mândria mea, fericirea mea... (*Îi cuprinde genunchii.*) Dacă mă părăsești, fie și pentru un ceas, n-am să pot îndura, am să înnebunesc, stăpânul meu minunat, stăpânul meu fără seamăn...

TRIGORIN:

Ar putea să intre cineva. (*O ajută să se ridice.*)

ARKADINA:

N-are decât, nu mi-e rușine de iubirea mea pentru tine. (*Îi sărută mâinile.*) Comoara mea, minte zvăpăiată, ești gata să faci o nebunie, dar eu nu vreau și n-am să te las... (*Râde.*) Ești al meu... Și fruntea asta e a mea și ochii sunt ai mei și părul ăsta mățos e al meu... Ești tot al meu! Cu talentul tău, cu inteligența ta, ești cel mai bun dintre scriitorii de azi, ești singura nădejde a Rusiei. Ești sincer, simplu, proaspăt, ai un umor atâtde sănătos. Tu știi să redai, cu o singură trăsătură, ce e mai caracteristic la un personaj sau într-un peisaj, oamenii tăi sunt vii și trăiesc...

O, tu nu poți fi citit fără emoție. Crezi că te tămâiez, că te lingușesc! Uită-te în ochii mei, privește... Am aerul unei mincinoase? Nu simți că numai eu știu să te prețuiesc, că numai eu îți spun adevărul, dragul meu, minunea mea... O să pleci? Nu-i așa? Și n-ai să mă părăsești?

TRIGORIN:

N-am voință... Niciodată n-am avut voință. Vlăguit, moale, supus întotdeauna, să plac eu oare femeilor? Ia-mă, du-mă, dar să nu mă lași să fac un pas fără tine!

ARKADINA (*pentru sine*):

Acum e al meu! (*Cu nepăsare, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.*) De altfel, dacă vrei, poți să rămâi. Am să plec singură, iar tu o să vii peste o săptămână. La urma urmei, de ce să te grăbești?

TRIGORIN:

Nu, mai bine plecăm împreună.

ARKADINA:

Cum vrei! Fie și împreună... (*Pauză. Trigorin înseamnă ceva în carnet.*) Ce scrii acolo?

TRIGORIN:

Am auzit azi dimineață o vorbă frumoasă: „Crângul fecioarei”. O să-mi folosească. (*Se-ntinde.*) Așadar, plecăm, nu-i așa? Iar vagoane, iar gări, iar bufete, iar geamantane, iar discuții...

ȘAMRAEV (*intrând*):

Am cinstea să vă anunț cu părere de rău că trăsura a tras la scară. Mult stimată doamnă, e timpul să plecați la gară; trenul vine la ora două și cinci minute! Fii bună, Irina Nikolaevna, și nu uita să afli unde e acum doctorul Suzdalțev! Trăiește? E sănătos? Pe vremuri trăgeam câte un chef împreună. Era neîntrecut în *Curierul din Lyon*. Țin minte că împreună cu el, la Elisavetgrad, juca tragedianul Izmailov, un foarte bun actor și el. Nu te grăbi, stimată doamnă, mai sunt cinci minute. Odată, într-o melodramă — jucau pe conspiratorii și fuseseră descoperiți — trebuind să spună: „Am căzut într-o cursă”, Izmailov a spus: „Am căzut într-o curcă”... (*Râde cu hohote.*) Auzi, curcă!

(*În timp ce vorbește, Iakov umblă la geamantane, fata din casă îi aduce Arkadinei pălăria, mantoul, umbrela, mănușile, toți o ajută pe Arkadina să se îmbrace. Bucătarul privește din pragul ușii din stângă, apoi intră nehotărât. Intră și Polina Andreevna, apoi Sorin și Medvedenko.*)

POLINA ANDREEVNA (*cu un coș în mână*):

Poftim și prune pentru drum... Sunt foarte dulci. O să vă prindă bine.

ARKADINA:

Ești foarte bună, Polina Andreevna.

POLINA ANDREEVNA:

La revedere, draga mea! Dacă a fost ceva care v-a supărat... Iertați-mă! (*Plânge.*)

ARKADINA: Totul a fost cum nu se poate mai bine. Numai că nu trebuie să plângi.

POLINA ANDREEVNA:

Cum trece viața!

ARKADINA:

Ce să-i faci!

SORIN (*în palton, cu pelerină, cu pălărie, baston, trece prin cameră intrând pe ușa din stângă*):
Surioară, e timpul. Să nu întârziem, la urma urmei... Eu mă duc la trăsură!

(*Pleacă.*)

MEDVEDENKO:

Ca să vă petrec, o s-o iau pe jos la gară. Ajung numaidecât. (*Pleacă.*)

ARKADINA:

La revedere, dragii mei... Dacă om mai trăi și om fi sănătos, o să ne vedem la vară din nou. (*Fata în casă, Iakov și bucătarul îi sărută mâna.*) Să nu mă uitați. (*Îi dă bucătarului o rublă.*) Uite o rublă. Împărțiți-o între voi trei.

BUCĂTARUL:

Vă mulțumim, conică. Drum bun! Vă suntem foarte recunoscători.

IAKOV:

Să fie într-un ceas bun!

ȘAMRAEV:

Ne-ai ferici cu o scrisorică. La revedere, Boris Alexeevici!

ARKADINA:

Unde e Konstantin? Spuneți-i că plec. Trebuie să ne luăm rămas bun. Să-mi păstrați o amintire bună. (*Către Iakov.*) I-am dat o rublă bucătarului pentru câteșitrei.

(*Ies cu toții în dreapta, scena rămâne goală. În dosul scenei, zgomot ca la o plecare. Fata din casă se întoarce și ia coșul cu prune, apoi iese.*)

TRIGORIN (*întorcându-se*):

Mi-am uitat bastonul. Trebuie să fie pe terasă. (*Se îndreaptă spre ușa din stânga și se întâlnește cu Nina, care intră.*) Dumneata? Noi plecăm...

NINA:

Am presimțit c-o să ne mai vedem. (*Emoționată.*) Boris Alexeevici, am luat o hotărâre definitivă. Zarurile sunt aruncate, m-apuc de teatru! Măine nu voi mai fi aici, îl părăsesc pe tata, părăsesc totul și încep o viață nouă. Plec și eu la Moscova, ca și dumneata. Ne vom vedea acolo.

TRIGORIN (*după ce privește în jur*):

Să tragi la „Bazarul slav”. Și dă-mi de știre imediat în strada Molceanovka la casa lui Groholski... Mă grăbesc...

(*Pauză.*)

NINA:

Încă o clipă!

TRIGORIN (*cu vocea scăzută*):

Ești atât de frumoasă! O, ce fericire la gândul că ne vom revedea în curând! (*Ea își lasă capul pe pieptul lui.*) Voi vedea iarăși ochii aștia minunați, zâmbetul ăsta nespus de frumos și de gingaș... Trăsăturile astea blajine, chipul ăsta plin de curăție îngerească... Draga mea! (*Sărutare prelungă.*)

Cortina.

Între actul al treilea și al patrulea au trecut doi ani.

ACTUL AL PATRULEA

Un salon din casa lui Sorin, transformat de Konstantin. Treplev în cabinet de lucru. În dreapta și stânga, uși ce duc în camerele interioare. În față, o ușă de sticlă, spre terasă. Afară de mobila de salon, obișnuită, în colțul din dreapta, o masă de scris. Lângă ușa din stânga un divan turcesc, un dulap cu cărți, cărți pe fereastră, pe scaune. E seară. Arde o singură lampă cu abajur. Semiîntuneric. Se aude foșnetul frunzelor copacilor și vuietul vântului în coșuri. Paznicul de noapte bate toaca. Intră Medvedenko și Mașa.

MAȘA (*strigând*):

Konstantin Gavrilici! Konstantin Gavrilici! (*Se uită în jur.*) Nu e nimeni. Bătrânul întreabă în fiecare clipă unde e Kosteia, unde e Kosteia... Nu poate trăi fără el...

MEDVEDENKO:

Se teme de singurătate. (*Ascultă.*) Ce vreme îngrozitoare. Ține de două zile.

MAȘA (*face lampa mai mare*):

Ce valuri sunt pe lac, ce valuri uriașe!

MEDVEDENKO:

În parc e întuneric. Ar trebui să dărâme scena aceea. Stă goală, urâtă, ca un schelet, și cortina pocnește în bătaia vântului. Când am trecut aseară pe acolo, mi s-a părut că plângea cineva înăuntru.

MAȘA:

Ei, ca să vezi...

(*Pauză.*)

MEDVEDENKO:

Mașa, să mergem acasă!

MAȘA (*dă din cap*):

Eu rămân să dorm aici.

MEDVEDENKO (*o imploră*):

Hai acasă, Mașa! I-o fi foame copilului...

MAȘA:

Fleacuri. O să-i dea Matreona de mâncare.

(*Pauză.*)

MEDVEDENKO:

E păcat. E a treia noapte de când stă fără maică-sa.

MAȘA:

Tare te-ai mai făcut plicticos! Înainte, cel puțin, îi dădeai cu filozofia. Acum însă atâta știi: hai acasă, copilul, hai acasă, copilul! Altceva nu mai aud de la tine!

MEDVEDENKO:

Să plecăm, Mașa!

MAȘA:

Du-te singur!

MEDVEDENKO:

Taică-tău n-o să-mi dea calul.

MAȘA:

O să ți-l dea. Roagă-l și o să ți-l dea.

MEDVEDENKO:

Bine. Am să-l rog. Asta înseamnă că tu vii mâine?

MAȘA (*prizează tabac*):

Da, mâine. Tare ești pisălog!...

(Întră Treplev și Polina Andreevna. Treplev aduce câteva perne și o pătură, iar Polina Andreevna, rufăria de pat. Le pun pe divanul turcesc, apoi Treplev se așază la masa lui de lucru.)

MAȘA:

Da' ce faci cu asta, mamă?

POLINA ANDREEVNA:

Piotr Nikolaevici ne-a rugat să-i facem patul aici, lângă Kosteia.

MAȘA:

Lasă, că-l fac eu! (*Face patul.*)

POLINA ANDREEVNA (*oftând*):

Omul bătrân e ca un copil. (*Se apropie de masa de scris, se sprijină în coate și se uită într-un manuscris; pauză.*)

MEDVEDENKO:

Atunci, mă duc. La revedere, Mașa! (*Îi sărută mâna.*) La revedere, mamă! (*Vrea să sărute mâna soacră-si.*)

POLINA ANDREEVNA (*plictisită*):

Haide! Du-te cu Dumezeu.

MEDVEDENKO:

La revedere, Konstantin Gavrilici!

(Treplev îi dă mâna tăcut. Medvedenko pleacă.)

POLINA ANDREEVNA (*privind manuscrisul*):

Cine credea sau bănuia că dumneata, Kosteia, ai să ajungi un scriitor adevărat — și uite, slavă Domnului, au început să-ți trimită și bani de pe la reviste! (*Îi mângâie părul.*) Și ce frumușel te-ai făcut... Bunul, dragul meu Kosteia, fii mai blând cu Mașenka mea!

MAȘA (*făcând patul*):

Dă-i pace, mamă!...

POLINA ANDREEVNA (*către Treplev*):

E tare drăguță... (*Pauză.*) Știi, Kostea, unei femei nu-i trebuie nimic altceva decât o mângâiere din ochi. O știu de la mine.

(*Treplev, fără să scoată o vorbă, se scoală de la masă și pleacă.*)

MAȘA:

Uite că l-ai supărat. De ce nu-i dai pace?

POLINA ANDREEVNA:

Îmi pare rău de tine, Mașenka!

MAȘA:

Nu e nevoie!

POLINA ANDREEVNA:

Mă doare inima pentru tine. Văd totul și înțeleg totul.

MAȘA:

Toate sunt numai prostii. Dragoste fără speranță nu există decât în romane. Toate sunt fleacuri. Numai că nu trebuie să te lași și să tot aștepti, să aștepti fără să știi ce... Cum ți s-a furișat dragostea în inimă, trebuie s-o smulgi. Ni s-a făgăduit că o să-l mute pe bărbatul meu în alt județ. Când o să ne mutăm acolo, am să uit totul!... Am să smulg dragostea din suflet, cu rădăcină cu tot.

(*Se-aude un vals melancolic din odăile vecine.*)

POLINA ANDREEVNA:

Kostea cântă. Înseamnă că-i trist.

MAȘA (*face câțiva pași ușori de vals*):

Ceea ce e important, mamă, e să nu-l tot ai în față mereu. Dacă l-or muta pe Semion, crede-mă că ntr-o lună l-am și uitat. Toate astea sunt fleacuri.

(*Se deschide ușa din stângă. Dorn și Medvedenko împing un jilț în care stă Sorin.*)

MEDVEDENKO:

Acum am șase guri acasă. Și făina s-a făcut șaptezeci de copeici pudul.

DORN:

Descurcă-te dacă poți!

MEDVEDENKO:

Ușor îți vine să râzi dumitale, care ești căptușit cu bani.

DORN:

Cu bani? După treizeci de ani de practică, prietene, de practică fără răgaz, în care timp n-am fost stăpân pe mine nici noaptea, nici ziua, am izbutit să strâng abia două mii de ruble și le-am cheltuit și pe astea nu demult, în străinătate. Nu mai am nimic!

MAȘA (*către soțul ei*):

N-ai plecat?

MEDVEDENKO (*scuzându-se*):

Cum era să plec dacă nu-mi dă cal!

MAȘA (*cu vocea scăzută, supărată*):

De nu te-aș mai vedea odată!

(Jilțul lui Sorin e împins în partea stângă a camerei. Polina Andreevna, Mașa și Dorn se așază în jurul lui Medvedenko, necăjit, se retrage într-un colț.)

DORN:

Câte schimbări la voi! Din salon ați făcut birou.

MAȘA:

Lui Konstantin Gavrilîci îi e mai la îndemână să lucreze aici. Când vrea, poate ieși în parc să stea să se gândească la ale lui.

(Se aude bătaia paznicului.)

SORIN:

Unde e sora mea?

DORN:

A plecat la gară să-l întâmpine pe Trigorin. Se întoarce numaidecât.

SORIN:

Dacă ai crezut că e nevoie s-o chemi și pe soră-mea, înseamnă că boala mea e primejdioasă! *(După o pauză.)* Și, totuși, mă mir! Sunt greu bolnav și cu toate astea nu mi se dă niciun fel de doctorie!

DORN:

Ce vrei să-ți dau? Valeriană, bicarbonat, chinină?

SORIN:

Acum iar începem cu filozofia. O, ce chin! *(Arătând cu capul spre divan.)* Pentru mine l-ați pregătit?

POLINA ANDREEVNA:

Pentru dumneata, Piotr Nikolaevici.

SORIN:

Mulțumesc.

DORN (*fredonează*):

„Plutește luna-n ceruri noaptea”...

SORIN:

Știi, am un subiect de nuvelă pentru Kosteia! O să se cheme *Omul care a vrut, Un homme qui a voulu*. Cândva, în tinerețe, am vrut să fiu scriitor și n-am izbutit. Am vrut să vorbesc frumos și am vorbit detestabil. *(Se strâmbă.)* „Ei, și-așa, la urma urmei, ca să zic, așa, așa și pe dincolo”... Mi se întâmpla la tribunal să fac o expunere de motive și

Începeam să lungesc vorba și să mă bâlbâi, de mă treceau sudorile. Am vrut să mă căsătoresc și nu m-am căsătorit. Am vrut să trăiesc întotdeauna la oraș și iată că îmi sfârșesc zilele la țară... Ei, și-așa...

DORN:

Ai vrut să capeți titlul de consilier și-l ai.

SORIN (*râde*):

Asta n-a fost ținta mea. A venit de la sine.

DORN:

Recunoaște că nu e prea înțelept să te mai plângi de viață la șizeci și doi de ani.

SORIN:

Ce încăpățânat! Dar înțelege că vreau să trăiesc!

DORN:

E o nechibzuință. După legile naturii, orice viață trebuie să aibă un sfârșit.

SORIN:

Dumneata judeci ca un om sătul. Ești sătul și de aceea nu-ți mai pasă de viață. Ți-e totuna. Dar o să-ți fie și dumitale frică de moarte, cum le e tuturor.

DORN:

Frica de moarte e o frică animalică. Trebuie s-o înăbușim. Se tem de moarte numai cei care cred în viața viitoare și cărora le e frică de păcatele lor. Dar dumneata? Mai întâi că nu ești credincios și apoi, ce păcate ai făcut? Ai fost judecător douăzeci și cinci de ani. Asta e tot.

SORIN (*râde*):

Ba douăzeci și opt...

(Intră Treplev și se așază pe un taburet la picioarele lui Sorin. Mașa îl privește tot timpul.)

DORN:

Îl împiedicăm pe Konstantin Gavrilici să lucreze.

TREPLEV:

Nu face nimic.

(Pauză.)

MEDVEDENKO:

Dă-mi voie, doctore, să te-ntreb care oraș din străinătate ți-a plăcut mai mult.

DORN:

Genova.

TREPLEV:

De ce Genova?

DORN:

Acolo e o mulțime neobișnuită pe străzi. E foarte frumos. Când ieși seara din hotel, strada e ticsită de lume. Te miști prin mulțime fără nicio țintă, încoace și încolo, în linii frânte, trăiești cu ea, te contopești cu sufletul ei și începi să crezi că într-adevăr poate să existe un singur suflet universal, ca acela pe care l-a jucat cândva Nina Zarecinaia în piesa dumitale. Dar, pentru că veni vorba, unde-o mai fi acum Zarecinaia și ce-o mai fi făcând?

TREPLEV:

Cred că e sănătoasă.

DORN:

Mi s-a spus că ar duce o viață cam bitfaifă. Să fie adevărat?

TREPLEV:

E o poveste lungă, doctore.

DORN:

Spune-o pe scurt.

(Pauză.)

TREPLEV:

A fugit de-acasă și a trăit cu Trigorin. Știi?

DORN:

Asta știu.

TREPLEV:

A avut și un copil care a murit. După cum era de așteptat, Trigorin a lăsat-o și s-a întors la legăturile lui de mai înainte. De altfel, el nu a rupt niciodată vechile lui legături; dar, fără caracter cum îl știi, s-a învățat și ici și colo. După câte am înțeles, din cele câte am aflat, viața personală a Ninei n-a fost deloc reușită.

DORN:

Dar cu teatrul?

TREPLEV:

Se pare că a nimerit-o și mai rău. A debutat undeva, lângă Moscova, la un teatru de vară, apoi a plecat în provincie. Pe vremea aceea n-o pierdeam din ochi, și unde era ea, eram și eu. Încearca numai roluri mari, dar jocul ei cam vulgar, fără gust, cu țipete și gesturi exagerate, n-o ajuta. Erau și unele momente când striga cu talent, când murea cu talent, dar erau numai momente.

DORN:

Va să zică, o brumă de talent tot are.

TREPLEV:

Greu de deslușit. Fără îndoială că trebuie să aibă. Eu am văzut-o jucând, dar ea n-a vrut să mă vadă. Servitorii de la hotel nu mă lăseau să intru. Am înțeles ce se petrece cu ea și n-am mai stăruit. *(Pauză.)* Și... ce să vă mai spun? Mai târziu, când m-am întors acasă, am primit scrisori de la ea. Scrisori inteligente, calde, interesante. Nu se plângea, dar îmi dădeam seama că trebuie să fie foarte nenorocită. În fiecare rând al ei simțea încordare nervoasă și-o

imaginație cam dezordonată. Iscălea „Pescărușul”. În *Rusalca*, morarul spune despre el că e un corb. Ea, în scrisorile ei repeta neîncetat despre ea că e un pescăruș. Acum e aici.

DORN:

Cum aici?

TREPLEV:

În oraș, la un han. Și-a luat o cameră. A sosit de vreo cinci zile. M-am dus s-o văd — Maria Ilinișna a fost și ea — dar nu primește pe nimeni. Semion Semionovici ne-a spus c-ar fi văzut-o ieri după masă pe câmp, la vreo două verste de-aici.

MEDVEDENKO:

Da, am văzut. Se ducea spre oraș. Am salutat-o și am întreat-o de ce nu vine la noi în vizită. Mi-a spus c-o să vină.

TREPLEV:

N-o să vină. *(Pauză.)* Tatăl și mama ei vitregă nu vor să mai știe de ea. Au pus peste tot paznici, să n-o lase nici să se apropie de conac. *(Se duce împreună cu doctorul lângă masa descris.)* Ce ușor e, doctore, să fii filozof pe hârtie, și ce greu e în realitate!

SORIN:

Ce fată încântătoare era!

DORN:

Ce-ai spus?

SORIN:

Că era o fată încântătoare! Consilierul Sorin a fost într-o vreme chiar îndrăgostit de ea.

DORN:

Don Juan bătrân!

(Se aude râsul lui Șamraev.)

POLINA ANDREEVNA:

Se pare că se întorc ai noștri de la gară...

TREPLEV:

Da. O aud pe mama!

(Intră Arkadina, Trigorin și Șamraev.)

ȘAMRAEV *(intrând)*:

Toți îmbătrânim, pe toți ne roade vitregia anilor, numai dumneata, preastimată doamnă, ești mereu tânără... Ca întotdeauna ai o bluză de culoare deschisă, ești vioaie și plină de grație...

ARKADINA:

Iar vrei să mă deochi, plicticosule!

TRIGORIN *(către Sorin)*:

Bine te-am găsit, Piotr Nikolaevici! Tot bolnav? Nu-mi place! *(Văzând-o pe Mașa, bucuros.)* Maria Ilinișna!

MAȘA:

M-ai recunoscut? (*Îi strânge mâna.*)

TRIGORIN:

Căsătorită?

MAȘA:

Demult!

TRIGORIN:

Fericită? (*Îl salută pe Dorn și pe Medvedenko, apoi, nehotărât, se apropie de Treplev.*) Irina Nikolaevna mi-a spus că ai uitat tot ce-a fost și nu mai ești supărat.

(*Treplev îi întinde mâna.*)

ARKADINA (*către fiul ei*):

Boris Alexeevici a adus revista cu noua ta povestire.

TREPLEV (*luând revista*):

Mulțumesc. Ești foarte amabil. (*Toți se așază.*)

TRIGORIN:

Admiratorii dumitale îți trimit salutări... La Petersburg și la Moscova lumea se interesează de dumneata și mă tot întreabă mereu. Vor să știe ce fel de om ești, câți ani ai, dacă ești blond sau brun... Toți cred — nu știu de ce — că nu mai ești tânăr. Și nimeni nu-ți știe numele adevărat, de vreme ce scrii sub pseudonim. Ești misterios ca Masca de Fier.

TREPLEV:

Pentru mult timp la noi?

TRIGORIN:

Nu. Am de gând să plec chiar mâine la Moscova. Trebuie. Mă grăbesc să termin o nuvelă și apoi am făgăduit și ceva pentru o antologie. Într-un cuvânt, tot vechea poveste!

(*În timp ce ei vorbesc, Arkadina și Polina Andreevna așază și desfac în mijlocul camerei o masă de joc. Șamraev aprinde lumânările, așază scaunele. Apoi scoate din dulap un joc de loto.*)

TRIGORIN:

Vremea nu m-a primit prea bine. Bate un vânt aspru. Mâine dimineață, dacă s-o mai liniști, am să mă duc la lac să prind pește. Vreau să văd cu același prilej parcul și locul unde — ții minte — s-a jucat piesa dumitale. Mi-a venit în gând un subiect, trebuie numai să-mi împrăpățez în minte locul acțiunii.

MAȘA (*către tatăl ei*):

Tată, dă-i voie bărbatului meu să ia calul! Trebuie să plece acasă.

ȘAMRAEV (*îngână*):

Calul... acasă... (*Sever.*) Ai văzut doar și tu. Acum au venit caii de la gară. Nu-i pot porni iar.

MAȘA:

Dar mai sunt și alți cai... (*Vâzând că nu-i răspunde, face un gest descurajat cu mâna.*) Decât să ai de a face cu voi...

MEDVEDENKO:

Lasă, Mașa, că mă duc pe jos... Da...

POLINA ANDREEVNA (*oftând*):

Pe jos, pe o astfel de vreme... (*Se așază la masa de joc.*) Luați loc, vă rog!

MEDVEDENKO:

Sunt numai șase verste... La revedere!... (*Sărută mâna soției sale.*) La revedere, mamă! (*Polina Andreevna îi întinde în silă mâna să i-o sărute.*) N-aș fi supărat pe nimeni, dar e vorba de copil! (*Salută pe toți ceilalți.*) La revedere!... (*Pleacă, cu aerul unui om vinovat.*)

ȘAMRAEV:

Nu face nimic. O ia el și pe jos, că doar nu-i general!...

POLINA ANDREEVNA (*bate în masă*):

Rog pe toată lumea să poftească... Să nu pierdem vremea! În curând vom fi chemați la cină.

(*Șamraev, Dorn și Mașa se așază la masă.*)

ARKADINA (*către Trigorin*):

Când încep serile lungi de toamnă, aici se joacă loto. Uită-te la lotoul ăsta de modă veche, cu care jucam cu răposata maică-mea când eram copil. Nu vrei să joci cu noi o partidă până la cină? (*Se așază cu Trigorin la masă.*) Jocul e plictisitor, dar dacă te obișnuiești cu el, merge. (*Împarte la toți câte trei cartoane.*)

TREPLEV (*frunzărind revista*):

Nuvela lui a citit-o, la a mea însă nici n-a tăiat filele! (*Pune revista pe masa de scris, apoi se îndreaptă spre ușa din stângă și, trecând pe lângă Arkadina, îi sărută părul.*)

ARKADINA:

Kostea, tu nu joci?

TREPLEV:

Iartă-mă, dar n-am chef... Mă duc să mă plimb... (*Iese.*)

ARKADINA:

Miza — zece copeici! Doctore, pune pentru mine.

DORN:

Am înțeles!

MAȘA:

Ați pus toți? Încep... Douăzeci și doi!

ARKADINA:

Este!

MAȘA:

Trei!...

DORN:
Uite-I!

MAȘA:
Ai pus trei? Opt! Optzeci și unu! Zece!

ȘAMRAEV:
Nu așa de iute!

ARKADINA:
Nu știți ce primire mi s-a făcut la Harkov, dragii mei! Și-acum sunt sub impresie!

MAȘA:
Treizeci și patru!

(În spatele scenei se aude un vals melancolic.)

ARKADINA:
Studentii mi-au făcut ovații... Trei coșuri cu flori, două jerbe și asta... *(Scoate de la piept o broșă și-o aruncă pe masă.)*

ȘAMRAEV:
E ceva...

MAȘA:
Cincizeci!

DORN:
Cincizeci în cap?

ARKADINA:
Purtam o toaletă minunată! Orice s-ar zice, știu să mă-mbrac!

POLINA ANDREEVNA:
Kostea cântă. E trist, bietul băiat!

ȘAMRAEV:
Îl înjură gazetele tare de tot.

MAȘA:
Șaptezeci și șapte!

ARKADINA:
Ăsta să-i fie necazul!

TRIGORIN:
N-are noroc. Nu-și poate găsi tonul adevărat. E la el ceva ciudat, neprecis, care de multe ori seamănă a aiureală.
Niciun personaj nu e viu!

MAȘA:

Unsprezece!

ARKADINA (*uitându-se la Sorin*):

Petrușa, tu te plictisești! (*Pauză.*) Doarme.

DORN:

Doarme consilierul nostru.

MAȘA:

Șapte! Nouăzeci!

TRIGORIN:

Mă întreb dacă aș mai scrie trăind la o moșie ca asta, lângă un lac! Mi-aș învinge patima asta și aș pescui toată ziua!

MAȘA:

Douăzeci și opt!

TRIGORIN:

Să prinzi un cosac sau un biban e o mare plăcere.

DORN:

Eu cred în Konstantin Gavrilici. Are ceva! Are ceva! Gândește în imagini, povestirile lui sunt pitorești, colorate, le simți cu adevărat. Păcat numai că nu urmărește idei precise. Impresionează, dar atât. Și numai cu asta n-ajungi departe. Irina Nikolaevna, îți pare bine că fiul dumitale e scriitor?

ARKADINA:

Închipuiți-vă că n-am citit încă nimic din ce-a scris. N-am timp niciodată.

MAȘA:

Douăzeci și șase!

(Treplev intră încet și se îndreaptă spre masa lui de scris.)

ȘAMRAEV (*către Trigorin*):

Boris Alexeevici, a rămas la noi ceva de-al dumneavoastră.

TRIGORIN:

Ce anume?

ȘAMRAEV:

Pescărușul pe care l-a împușcat într-o zi Konstantin Gavrilici. Mi-ați spus să-l dau la împăiat...

TRIGORIN:

Nu-mi aduc aminte. (*Gândindu-se.*) Nu-mi aduc aminte!

MAȘA:

Șaizeci și șase! Unu!

TREPLEV (*deschide fereastra și ascultă*):

Ce beznă! Nu înțeleg de ce sunt atât de neliniștit!

ARKADINA:

Kostea, închide fereastra, e curent!

(Treplev închide fereastra.)

MAȘA:

Optzeci și opt!

TRIGORIN:

Domnilor, am câștigat partida!

ARKADINA (*veselă*):

Bravo! Bravo!

ȘAMRAEV:

Bravo!

ARKADINA:

Omului ăsta îi merge mereu în plin. (*Se ridică.*) Și acum, hai să mâncăm ceva! Celebritatea noastră n-a prânzit astăzi. Continuăm după masă. (*Către fiul ei.*) Kostea, lasă-ți manuscrisele și hai să mâncăm!

TREPLEV:

N-am chef, mamă. Nu mi-e foame!

ARKADINA:

Cum vrei. (*Îl trezește pe Sorin.*) Petrușa, la cină! (*Îl ia pe Șamraev de braț.*) Am să vă povestesc cum am fost primită la Harkov.

(Polina Anireevna stinge luminările de pe masă, apoi împreună cu Dorn împinge scaunul lui Sorin. Ies cu toții pe ușa din stânga; pe scenă rămâne Treplev, la masa de scris.)

TREPLEV (*se pregătește de scris; recitește ce a însemnat*):

Am vorbit atât de mult despre forme noi, dar acum simt că lunec și eu spre rutină, puțin câte puțin. (*Citește.*) „Afișul de pe gard vestea... Fața palidă încadrată de un păr întunecat"... Vestea... încadrată... E banal. (*Șterge.*) Am să încep cu ploaia al cărei ropot l-a trezit pe erou, iar restul am să-l șterg. Descrierea serii cu lună e lungă și căutată... Pentru Trigorin e ușor. Și-a făcut un fel al lui de a scrie... La el, pe un stăvilar strălucește gâtul unei sticle sparte, cade umbra roții de la moară, și noaptea cu lună e gata! Pe câtă vreme la mine e și lumină tremurătoare, și sclipirea lină a stelelor, sunt și sunetele îndepărtate ale unui pian, ce mor în aerul liniștit și aromat... E chinuit! (*Pauză.*) Da. Ajung din ce în ce mai mult să cred că nu e vorba nici de forme vechi și nici de forme noi și că omul scrie fără să se gândească la niciun fel de forme, scrie pentru că scrisul se revarsă liber din sufletul lui. (*Cineva bate în geamul din dreapta mesei.*) Ce-i asta? (*Se uită pe fereastră.*) Nu vede nimic... (*Deschide ușa cu geamuri și privește în parc.*) Cineva a coborât în fugă scările. (*Strigă.*) Cine e? (*Iese. Se aude cum trece repede pe terasă. Peste o clipă se întoarce cu Nina Zarecinaia.*) Nina! Nina!

(Nina își lasă capul pe pieptul lui și plânge stăpânit.)

TREPLEV:

Nina! Nina! Dumneata ești... Dumneata... *(Pauză.)* Parcă aveam un fel de presimțire! Toată ziua mi-a fost inima grea! *(Îi scoate pălăria și pelerina.)* O, buna mea, frumoasa mea, ai venit! Să nu plângem, nu!

NINA:

E cineva pe-aici?

TREPLEV:

Nimeni.

NINA:

Încuie ușa. Altfel, vor da buzna peste noi!

TREPLEV:

N-o să vină nimeni!

NINA:

Știu că Irina Nikolaevna e aici. Încuie ușa...

TREPLEV *(încuie ușa din dreapta, apoi se apropie de cea din stânga):*

Asta n-are cheie. Am să pun un fotoliu. *(Pune un fotoliu în fața ușii.)* Nu-ți fie teamă. N-are să intre nimeni.

NINA *(îl privește lung în față):*

Lasă-mă să te privesc! *(Se uită în jurul ei.)* E cald... E bine... Aici era pe vremuri salonul. M-am schimbat mult?

TREPLEV:

Da, ai slăbit, și ochii îți sunt mai mari. Nina, ce ciudat e că te văd. De ce nu mi-ai dat voie să vin la dumneata? De ce n-ai venit până acum? Știu, ești de aproape o săptămână aici... În fiecare zi am încercat de câteva ori să te văd și am stat sub fereastra dumitale ca un cerșetor.

NINA:

Mi-a fost teamă că mă urăști. În fiecare noapte visez că mă privești și că nu mă mai recunoști. O! Dac-ai ști! De când m-am întors, rătăcesc mereu pe aici... prin jurul lacului. M-am oprit de multe ori prin preajma casei voastre, dar nu m-am hotărât să intru. Să ne așezăm! *(Se așază.)* Să ne așezăm și să vorbim, să vorbim! Aici e bine, e cald și plăcut... Auzi cum urlă vântul? Turgheniev spune undeva: „*Ferice de-acela care-n astfel de nopți are un acoperiș și-un colțisor cald*”. Eu sunt un pescăruș... Nu, nu, n-am vrut să spun asta... *(Își trece mâna pe frunte.)* Despre ce vorbeam? Da... Turgheniev... „*Și să le-ajute Domnul tuturor celor ce rătăcesc fără adăpost*”... Nu-i nimic! *(Plânge cu suspine.)*

TREPLEV:

Nina! Iar începi... Nina!

NINA:

Nu-i nimic, îmi face bine... N-am mai plâns de doi ani. Aseară, târziu, m-am dus în parc să văd dacă teatrul nostru mai e acolo. Tot mai e. Și-am putut plânge după doi ani pentru prima dată, și parcă mi-am ușurat sufletul și mi l-am luminat. Uite că nu mai plâng. *(Îl ia de mână.)* Și așa, acum ești scriitor... Dumneata ești scriitor și eu actriță... Ne-a luat același vârtej pe amândoi... Trăiam veselă ca un copil. Mă trezeam dimineața și începeam să cânt; te iubeam, visam glorie, și-acum? Măine dis-de-dimineață trebuie să plec la Eleț, cu clasa a treia... La un loc cu țăranii; iar la Eleț, negustorii mai subțiri or să mă sâcăie cu amabilitățile lor. Ce viață ticăloasă!

TREPLEV:

De ce te duci la Eleț?

NINA:

Am un angajament pe toată iarna. E timpul să plec.

TREPLEV:

Nina, te-am blestemat, te-am urât, ți-am rupt scrisorile și fotografiile, dar în fiecare clipă simțeam că sufletul meu e pentru vecie legat de dumneata. Nu pot să nu te mai iubesc, Nina. Din clipa în care te-am pierdut și am început să public ce scriu, viața mea e un chin. Sufăr... Ca și cum tinerețea mea ar fi zburat deodată, parcă aș fi de nouăzeci de ani pe lume! Te strig, sărut pământul pe care-ai călcat; oriunde aș privi, văd numai chipul dumitale cu zâmbetul lui blajin, care mi-a luminat anii cei mai buni ai vieții...

NINA (*încurcată*):

De ce-mi vorbești așa? De ce-mi vorbești așa?

TREPLEV:

Sunt singur, nicio dragoste nu-mi încălzește inima. Mi-e frig de parcă aș trăi sub pământ, și tot ce scriu e searbăd, uscat, întunecat. Rămâi aici, Nina, te implor! Sau, dacă nu, lasă-mă să vin cu dumneata!

(*Nina își pune repede pălăria și pelerina.*)

TREPLEV:

Nina, de ce? Pentru numele lui Dumnezeu, Nina!... (*O privește cum se îmbracă. Pauză.*)

NINA:

Trăsura mă așteaptă la poartă. Nu mă însoți. Mă duc singură... (*Printre lacrimi.*) Dă-mi puțină apă...

TREPLEV (*îi dă să bea*): Unde te duci acum?

NINA:

În oraș. (*Pauză.*) Irina Nikolaevna e aici?

TREPLEV:

Da... Joi, unchiul meu nu s-a simțit bine și i-am telegrafiat să vină.

NINA:

De ce-mi spui că ai sărutat pământul pe care am călcat? Mai bine m-ai fi omorât! (*Se apleacă pe masă.*) Sunt atât de obosită! Dacă aș putea să mă odihnesc... Să mă odihnesc! (*Ridicând capul.*) Sunt un pescăruș. Nu, nu e asta... Eu sunt actriță... Da! (*Auzind râsul Arkadinei și al lui Trigorin stă să asculte, apoi aleargă la ușa din stânga și se uită pe gaura cheii.*) Și el e aici!... (*Se întoarce la Treplev.*) Da, da... Nu face nimic... Da... El nu credea în teatru, râdea de visurile mele, și încetul cu încetul n-am mai crezut nici eu și mi-am pierdut curajul... Și-apoi, zbuciumul dragostei, gelozia, neîncetata frică pentru copilul meu... M-au copleșit **ra^sihiaările**, nimicurile, jucam fără viață... Nu știam ce să fac cu mâinile și cum să stau pe scenă, nu eram stăpână pe vocea mea. Nu poți înțelege starea asta, să simți că joci ***i4dțEu** — sunt un pescăruș. Nu, nu e asta... Ți mai aduci aminte că ai împușcat odată un pescăruș? Un om a venit din întâmplare și neavând ce face l-a nimicit... Uite un subiect pentru o scurtă povestire... Nu, nu-i asta... (*Își trece mâna pe frunte.*) Despre ce vorbeam? Da, despre teatru. Acum nu mai sunt ca atunci... Sunt o actriță adevărată: joc cu plăcere, cu entuziasm. Scena mă îmbată și simt că sunt frumoasă. Și acum, de când sunt aici, am mers mult pe jos și, tot umblând, m-am gândit și am simțit cum cu fiecare zi ce trece cresc puterile sufletului meu.

Acum știu, înțeleg, Kostea, că în ceea ce facem noi, ori că am juca pe scenă, ori că am scrie, principalul nu e gloria, nu e strălucirea, nu e ceea ce visam eu, ci puterea noastră de a îndura. Să știi să-ți porți crucea și să-ți păstrezi credința. Eu cred și sufăr mai puțin. Și atunci când mă gândesc la chemarea mea, nu mă mai tem de viață.

TREPLEV (*trist*):

Ți-ai găsit calea, știi încotro mergi, pe câtă vreme eu tot mai orbesc prin haosul visurilor și al imaginilor, fără să știu la ce și cui folosește. Nu cred și nu știu care-i chemarea mea!

NINA (*ascultând*):

Ssst... Și-acum plec!... Rămâi cu bine. Când voi fi actriță mare, vino să mă vezi. Îmi făgăduiești? Și-acum... (*Îi strânge mâna*). E târziu. Abia mă mai țin picioarele... Sunt istovită, mi-e foame...

TREPLEV:

Rămâi, am să-ți aduc de mâncare...

NINA:

Nu, nu... Nu mă conduce. Ajung și singură... Trăsura e aproape... Așadar, l-a adus și pe el? Ei și? Mi-e totuna! Când îl vezi pe Trigorin, să nu-i spui nimic... Îl iubesc, îl iubesc chiar mai mult decât înainte... Un subiect pentru o scurtă povestire... Îl iubesc, îl iubesc cu patimă, până la deznădejde. Ce bine era înainte, Kostea! Îți mai aduci aminte? Ce viață luminoasă, caldă, fericită, curată și ce simțăminte! Simțăminte ce semănau cu niște flori gingașe și delicate! Îți aduci aminte... (*Declamă.*) „*Oamenii, leii, vulturii și potârnicile, renii cu coarne înrămurate, găștele, păianjenii, peștii cei tăcuți ai apelor, stelele de mare și cele ce nu puteau fi văzute cu ochiul, într-un cuvânt toate viețuitoarele, toate, toate s-au stins după ce au încheiat tristul ciclu al vieții lor. Sunt mii de veacuri de când pământul nu mai poartă nicio ființă vie, și această biată lună în zadar își mai aprinde candela. Cocorii nu se mai trezesc țipând prin lunci și cărăbușii nu se mai aud prin crânguri de tei...*” (*Îl îmbrățișează și iese repede pe ușa de sticlă.*)

TREPLEV (*după o pauză*):

De n-ar întâlni-o cineva în parc și de nu i-ar spune mamei! Asta ar putea-o supăra... (*Timp de două minute rupe, în tăcere, toate manuscrisele și le aruncă sub masă, apoi deschide ușa din dreapta și iese.*)

DORN (*încercând să deschidă ușa din stânga*):

Ciudat. S-ar zice că ușa e încuiată. (*Intră și așază scaunul la loc.*) Cursă cu obstacole...

(*Intră Arkadina, Polina Andreevna, după ele Iakov cu sticlele și Mașa, apoi Șamraev și Trigorin.*)

ARKADINA:

Pune-le aici, pe masă. Vinul roșu și berea sunt pentru Boris Alexeevici. O să jucăm și o să bem. Luați loc, domnilor!

POLINA ANDREEVNA (*către Iakov*):

Servește și ceaiul. (*Aprinde lumânările și se așază la masa de joc.*)

ȘAMRAEV (*îl duce pe Trigorin la dulap*):

Ăsta e obiectul despre care v-am vorbit... (*Scoate din dulap pescărușul împăiat.*) Comanda dumneavoastră.

TRIGORIN (*privind pescărușul*):

Nu-mi aduc aminte! (*Gândindu-se.*) Nu-mi aduc aminte!

(*În dreapta, în spatele scenei, se aude o împușcătură. Toți tresar.*)

ARKADINA (*speriată*):

Ce s-a întâmplat?

DORN:

Nimic. O fi plesnit ceva în trusa mea cu medicamente. Nu vă neliniștiți. (*lese prin dreapta; peste o clipă se întoarce.*)

Asta era. A plesnit sticla cu eter. (*Fredonează.*) „Din nou în fața ta stau fermecat”...

ARKADINA (*se așază la masă*):

Of, cum m-am speriat. Mi-am amintit de... (*Își acoperă fața cu mâinile.*) Am văzut negru înaintea ochilor...

DORN (*frunzărind revista, către Trigorin*):

Acum două luni a fost publicat aici un articol... O scrisoare din America... Și am vrut să te-ntreb între altele... (*Îl ia de talie și-l duce în fața rampei.*) Deoarece chestiunea asta mă interesează foarte mult... (*Cu glas scăzut.*) Ia-o de aici pe Irina Nikolaevna. Konstantin Gavrilovici s-a împușcat...

Cortina.